

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik IV.

V Ljubljani, novembra 1887.

11. zvezek.

Praznik vseh svetnikov.

I. Svetnike moramo posnemati.

Prosim vas: moji posnemalci bodite,
kakor sem jaz Kristusov.

I. Kor. 4, 16.

Velik in vesel praznik danes obhajamo, ker častimo vse svetnike in izvoljene Božje vseh krajev in časov skupaj. Vesel je današnji praznik tudi zato, ker častimo med njimi morda tudi svojega ranjcega očeta, ali mater, brata, sestro, sorodnika in znanca; na vsakem pokopališči veliko trupel svetniških počiva. To misliti nam naša sveta vera dovolji. Koliko veselja pa je za otroka, če si misli svojega ljubega očeta ali mater, svojega brata ali sestro v visoka nebesa povzdigne-nega in z neizrečeno častjo venčanega! Judovsko ljudstvo je bilo vse v veselje zamakneno, ko je bila Estera, hči iz njegovega rodu, od Asvera na kraljev sedež posajena, pa kako nizek je pozemeljski kraljev sedež proti visoki nebeški kroni? Pozemeljski sedež je minljiv, sloni na piškavih nogah in je z mnogimi težavami obdan; nebeška krona pa je neizvenljiva in se s tolikim veseljem nosi, da človeški jezik izreči in srce razumeti ne more. Kako veliko veselje toraj za nas, če si mislimo svoje stariše, brate in sestre, sorodnike in prijatelje z nebeškimi kronami ozaljšane in z večnim veseljem navdane. Pa kaj bi nam tako veselje hasnilo, ako bi ga tudi mi kedaj deležni ne bili? Kaj bi ti hasnilo, ako bi tvoj brat kralj bil in v vsi obilnosti živel, ti pa bi moral v revščini pri ptujih vratih kruha prositi? Da bo naše veselje popolno, moramo svetost njih življenja posnemati. Tako vpije iz nebes oče proti svojemu še živemu otroku, brat svoji še živi sestri, prijatelj svojemu živemu prijatelju: „Ravnajte svoje življenje po mojem, kakor sem ga jaz po Kristusu ravnal, da bote

tudi vi naše časti deležni. To je edina želja vseh ljubih svetnikov Božjih, kakor bote slišali v 1. delu; to je tudi razločna volja božja, kakor bom govoril v 2. delu. To mora tudi naša volja biti in vsi izgovori zavolj tega so prazni, to vam bom pokazal v 3. delu današnje pridige.

I. Sam Bog je vstvaril v človeka nagnenje, po katerem želi sleherni oče svojega otroka, brat svojo sestro, prijatelj svojega prijatelja kar najbolje more preskrbeti. S kolikim trdom in trpljenjem vidimo vseskozi stariše delati, da bi otroci tudi po njih smrti imeli zadosti živeža. Ako je to nagnenje za časno srečo pri živih ljudeh tako veliko, bo gotovo pri Božjih svetnikih še večje, kar večno zveličanje zadeva, ker so vsi vneti ljubezni do Boga in nas. Kako bi mogel oče mirno iz nebes gledati, če njegov otrok, ki ga je v življenji presrečno ljubil, v grehih živi in proti peklu leti? Kaj toraj stori, da bi ga take nesreče obvaroval?

Poslušajte, kakšen svēt je neverni modrijan Seneka svojim učencem dal, da bi k taki časti in veljavnosti prišli, kakoršno je sam užival. Ko se je ta po vsem svetu sloveči modrijan koncu svojega življenja približal in že umirati začel, ga obstopijo njegovi učenci in vprašajo, kaj jim bo za delež zapustil? Seneka odpre svoje že vdrtne oči in z globokim glasom jim svojo zadnjo voljo s temi imenitnimi besedami razodene: „Podobo, zgled svojega življenja vam zapustim“. Kakor bi bil rekel: Življenje svojega učenika ste imeli doslej pred očmi, videli ste moje dejanje in nehanje, vse moje čednosti, posnemajte mene, če hočete kdaj toliko veljati, kakor vaš učenik. Kakor Seneka je storil Horacij Kokelj, rešnik Rimskega mesta. Pred mostom, ki v mesto Rim pelje, je sedel na konju, in sovražnike, ki so va-nj silili, tako dolgo z mečem zadrževal, da so njegovi most za njim podrli, potem pa se z mosta na konju v reko Tiber zakadi in vojščakom te imenitne besede reče: „Za menoj, za menoj, kateri hočete priti v mesto z menoj!“ Kar ste zdaj o nevernih slišali, to delajo neprenehoma in z večjo gorečnostjo svetniki v nebesih.

Za menoj, za menoj, nam pravi vsak zmed njih, če hočete priti z menoj v nebesa! Jaz sem svet užugal, nebesa dosegel, če hočeš pri meni biti, hodi za menoj, posnemaj moje življenje. Tako vpijejo k nam očaki, preroki, aposteljni, mučeniki, spoznavalci in device: Za nami, za nami hodite, da pridete k nam, ki toliko veselje uživamo, Boga od obličja v obličje gledamo, in živimo v presrečni družbi Marije, Matere božje in vseh angeljev. Pridite, pridite, za nami in nikar se ne vstrašite nobenih težav, vse trpljenje na svetu ni nič proti časti, katero bote tukaj uživali. Pridite k nam, pot proti

nebesom smo mi vam zaznamovali in kako morate po nji hoditi, vidite iz našega življenja. Pridite toraj, posnemajte nas, kakor smo mi Kristusa posnemali. Tako nas kličejo svetniki; tako hoče tudi Bog, da svetnike posnemamo in sveto živimo.

II. Bog Oče nas je zato vstvaril, Bog Sin odrešil in Bog sveti Duh posvetil, da bi sveto živeli in kedaj zveličani bili. Bog sam pravi: *Sveti bodite, kakor sem jaz vaš Bog svet*. Sv. Pavel je dejal: *To je volja božja, vaše posvečenje*. Ker pa besede le majejo, zgledi pa k dobremu vlečejo, nas hoče Bog po zgledu svetnikov k svetosti nagniti. Marsikomu se čudno zdi, da Bog, ki je tako velik in čudovit v svojih svetnikih, ne vzame z dušami svetnikov tudi njih teles v nebesa. Duše že v nebesih večno zveličanje uživajo, njih koščice so pa po cerkvah, v altarjih, v zlatih in srebrnih posodah shranjene. Zakaj Bog to dopusti? Zakaj pušča kosti svojih izvoljenih, trupla svetnikov še na zemlji? Ali bi ne bilo večje njih veselje in višja njih čast, njih plačilo obilniše, ako bi bilo tudi telo ondi, kjer je duša? Ali morda telo njegovih svetnikov ni tolike milosti vredno? Saj tudi na zemlji za-nje skrbi in celo svojim angeljem zapové, v kamen izdolbsti grob sv. Klemenu; grob napraviti na gori Sinajski sv. Katarini; ga iz kristala pod vodo sestaviti sv. Rozaliji; in Bog hoče, da se koščicam in ostankom svetnikov na zemlji čast in spoštovanje skazuje. Sveti učeniki pravijo, da Bog zato trupla svetnikov še na zemlji pušča, da bi mi njih zglede zmiraj pred očmi imeli in se vнемali jih posnemati, ter svoje življenje po njih življenji ravnati. Sv. Brnard je dejal o sv. Viktorju: *Ta svetnik se je na zemlji prikazal, da bi nam bil v zgled; v nebesa je vzet, da bi bil naš besednik in prošnik*. To velja tudi o vseh drugih svetnikih. Bog je njih telesa na zemlji pustil, da bi njih zglede lože slišali in posnemali, (zakaj tudi mrtvi še govoré, kakor sv. Pavel o Abeljnu piše); dušo pa je v nebesa vzel, da tam za nas prosi.

Katoliška cerkev nam skoz leto najimenitniše skrivnosti našega odrešenja, — Jezusovo rojstvo, njegovo življenje, trpljenje in smrt pred oči postavi; njeni služabniki nam kažejo lepoto in zasluženje čednosti, grdobó in kaznjivost greha, potrebo spreobrnjenja in pokore, pa veliko njenih otrok je glubih njenemu glasu in ne želijo drugega, kakor posvetne sreče in časnega veselja. Toraj nam današnji dan nebo odklene in kaže neizmerno število svetnikov vseh krajev in časov, da bi vsaj njih zglede pomislili in posnemali, ker besede nič več ne zdajo. *Bog nam kaže zglede*, govori sv. Gregor, *ker njegovih besedi poslušati nočemo*. Nam kaže na altarjih ranjene kosti, prelito

kri kakega svetnika: nestrohljivi jezik sv. Antona in Janeza Nepomučenca, roko sv. Frančiška Ksaverija in sv. Štefana kralja, gibljivo srce sv. Avgušтина, živo kri sv. Januvarija, da bi zgleda teh svetnikov pred očmi imeli in se posvetili.

III. Vsak želi zveličan biti in v nebesa priti; pa vsak vendar noče hoditi po potu svetosti, katera edina v nebesa pelje. Brez svetosti nihče Boga gledal ne bo, piše sv. Pavel. Marsikedo pravi: „Jaz bi bil rad svet, pa ne morem biti“. Kdo je tega kriv? te vprašam. Bog ne, svetniki tudi ne, kakor sem poprej povedal; ker ti Bog svetost zapoveduje in so svetniki sveto živeli, mora tudi tebi mogoče biti, sveto živeti. Kriv si ti, ker si nočeš za svetost nič prizadejati, in živa podoba si evangelijskega moža, kateri je, za tri kruhe proščen, odgovoril: *Ne morem vstati in ti jih dati*. Zakaj ni mogel vstati? ker se mu je tožilo in ni vstati hotel. Izgovarjaš se, govori Seneka, da ne moreš, pravi vzrok je pa, ker nočeš. Drugi pravi: „Jaz bi bil rad svet, pa ne znam čudežev delati, tudi nisem zamaknen in nimam prikazni, kakor so jih svetniki imeli“. Kaj misliš, ki tako govoriš, da čudeže delati in svet biti je eno? Sv. Gregorij ti odgovori: *Čudeži še ne pričajo o svetosti, sicer bi sv. Janez Krstnik ne bil svet, ker ni nobenega čudeža storil*. Tudi o sv. Jožefu, o Joahimu, o sv. Ani, o sv. Elizabeti, celo o Materi Božji nikjer ne beremo, da bi bili kak čudež storili. Ako bi svetost v čudežih obstala, bi bil Judež izdajavec tudi svet, ker je, kakor drugi aposteljni, od Jezusa moč prejel, čudeže delati. Sv. Avguštin pravi: *Svetost ne obstoji v čudežih, ampak v delih pravice*.

Svet je tisti, kateri vse resnice katoliške vere trdno veruje, na Boga vse svoje zaupanje stavi, Boga čez vse ljubi, ki pridno v cerkev hodi, zvečer in zjutraj moli, očitne službe božje sveto opravlja, poste drži, Božje ime časti, hodi z vredno pripravo k spovedi in sv. obhajilu, nedelje in praznike posvečuje, stariše in predstojnike ljubi, časti in uboga; svet je tisti, kateri bližnjemu nikoli nobene škode ne stori ne na telesu, ne na duši; temuč vsem vse dobro privošči in kadar more, stori in svojim zoprnikom iz ljubezni do Jezusa rad odpusti, je ponižen, sramožljiv, trezen, in potrpežljiv v križih in nadlogah, miren in krotek; svet je tisti, ki se varuje vse nečistosti in kar v njo napeljuje; svet je tisti, ki dolžnosti svojega stanu na tanko spolnuje; če ima otroke, za njih krščansko izrejo skrbi, če ima posle, jim vsako priložnost k hudemu odtegne, k dobremu pa nakloni in skrbi, da Bogu, najvišjemu Gospodu služijo; z eno besedo svet je, kdor spolnuje zapoved krščanske pravičnosti: *Varuj se hudega in stori dobro!*

Tretji pravi: „Prav to je, kar me od svetosti plaši, jaz ne morem nedolžno živeti in greha se varovati kakor svetniki, jaz sem preslab, imam preveč k hudemu nagneno natoro. Jaz sem reven človek in padati in grešiti je moj vsakdanji kruh“. Poslušaj, kaj ti pravi Job: „Kaj meniš, da je bila moja moč, kakor trd kamen in moje meso, kakor jeklo? Tudi jaz sem se moral vojskovati zoper meso, svet in hudiča, pa sem si silo storil in sem ga premagal“. Tudi sv. Avguštin je mislil, da mu je nemogoče sveto živeti. Kako se je pa znebil svoje zmote? Vzel je v roke in bral življenje svetnikov, najdel je deklico sv. Nežo, ki je bila še negodna za orožje in vendar godna za zmago; užugala je trinoga in rabeljne; komaj je začela živeti in že je bila pripravljena za Jezusa umreti. Najdel je sv. Lorenca na razbeljenem železji, ki se je še na pol pečen šalil, da naj si krivičnik pečenke odreže in jé. Najdel je sv. Štefana s kupom kamnov ometanega, ki je pa za rabeljne molil itd. *Kaj, se vpraša na to sv. Avguštin, so zamogli ti, zamogle one, ti pa bi ne mogel?* Saj so take nature bili, kakor ti, so bili v grehu spočeti in rojeni, kakor ti, in so svet premagali, in ti se hočeš izgovarjati? Veliko zmed njih, kakor Magdalena, Peter, je v greh padlo, v grehu nekaj časa ostalo, pa spet se iz greha izkopalo in nič več vanj zabredlo. „Si mogel pasti kakor oni, zakaj bi ne mogel vstati kakor oni?“ To je sv. Avguštin premišljeval, zapustil svoje grešno življenje in se posvetil. On, ki se je sebi poprej slab zdel, je zdaj močan in pravi s sv. Pavlom: „Vse zamorem s pomočjo božjo“. Sv. Krizostom pravi: *V tebi je, da moreš, ker je v tebi, da hočeš!* Kdor hoče, tudi more. *Premagaj svoje nagnenje*, velevala sv. Ambrož, *kako? z resno pridnostjo!* Odloži svojih grehov butaro z odkritosrčno in ponižno spovedjo, nikar se v grehe ne povračuj, temuč stopaj od čednosti do čednosti, in prišel boš tudi ti, kakor so oni, v nebesa.

Spet se četrti oglasi in pravi: „To bi bilo že vse prav, ako bi le toliko milosti od Boga prejel, kakor so jih svetniki imeli!“ Toraj tudi ti dolg na Boga zvrtaš, kakor bi bil tako oster gospod, da hoče žeti, kjer ni sejal, jemati, kar ni vložil? Sv. Brnard pravi: *Pritožimo se, da nimamo milosti; pa bolj po pravici se milost pritoži, da je sprejeti nočemo.* Oh! koliko sto in sto svetih misel ti je Bog v srce vdahnil; kolikrat ti grdoba in škodljivost greha pred oči postavil, da bi se ga varoval; kolikokrat te je že z obljubo večnega povračila k dobrim delom vabil; kolikokrat po pridigarjih in spovednikih h krščanski pravičnosti opominjal; kolikokrat ti življenje svetnikov kazal, da bi ga posnemal, in k enaki svetosti in sreči prišel!

Ali niso to zgolj milosti in take milosti, kakoršne ravno je svojim svetnikom delil? Ali nisi sam kriv, če si še daleč od resnične svetosti, ker ponujane milosti božje zametuješ?

Kolika nespamet je, plačilo želeti, pa ne skrbeti, da si ga zaslužiš, kolika nespamet v nebesa si želeti, pa ne prizadevati si za sveto življenje. Oh, potrudimo si vendar z vso močjo za to, kar tako zelo želimo, in gotovo homo tudi mi se posvetili. Da se bo to zgodilo, vam k sklepu še to rečem: Lacedemonjani so dali podobe vseh svojih vitezov iz kamna vrezati in na očitno mesto postaviti s tem napisom: Kdor se kakor ti vitezi vede, se mu takošna slava splede. Tako je tudi Bog svetnike v nebeško kraljestvo postavil in jim zavolj nas ta napis pridjal: Kdor njih življenje posnema, tudi kakor oni krono prejme. Zvolimo si vsaj nekatere izmed svetnikov, zlasti svoje krstne in birmske patrone, premišljajmo večkrat in posnemajmo njih življenje, priporočujmo se v njih priprošnjo, da tukaj k svetosti, po smrti pa v število zvoljenih božjih pridemo. Amen.

† Josip Rozman, dekan (1853).

2. Svetniki — zmagoslavni junaki.

Mat. 5, 12.

Vvod. Danes je preveseli god vseh svetnikov. Ime svetnik, svetnica ima dvojen pomen; v širjem pomenu so svetniki vsi oni, ki so se zveličali in v nebesa prišli, v ožjem pomenu pa imenujemo tako le one, katere je sv. cerkev za svetnike razglasila ter jim dovolila svetniško čast... Sv. cerkev le one slovesno za svetnike razglašuje, o katerih je po natančni preiskavi dvojno izkazano: da je Bog po njih čudeže delal in da so se po posebni čednosti odlikovali — da so bili „junaki“ v čednosti. Predragi, prvo — da bi jih v čudežih posnemali — ni v naših rokah, posnemajmo jih v junaških čednostih, — bodimo še mi vsi krščanski junaki. Zato vam bom danes razkazal, da so bili svetniki junaki 1. pred bojem, 2. v boju in 3. po dokončanem boju.

Izpeljava. I. Vojska, strašna beseda... Veliko poguma mora imeti junak, kateri se krvavega boja ne vstraši, marveč srčno pevaje gré na vojsko, pripravljen tudi umreti za ljubljene vladarja; še več poguma mora imeti, kdor se odloči krepko se boriti zoper vse dušne sovražnike ter raje življenje dati, kakor Bogu nezvest postati, kdor

se odloči po tesni poti za svetniki hoditi in tako sam svetnik, svetnica postati. V odločnem začetku se pokaže junaštvo:

1. Junaški pogum so imeli vsi oni nedolžni mladenčji in device, ki so se odpovedali svetnemu bogastvu in veselju ter velikodušno se odločili, v tihi samoti preživeti svoje dneve, le da bi vedno belo ohranili lilijo nedolžnosti in neomadežano pred Jezusa prinesli svojo krstno obleko. Nič manj pogumni niso bili oni, ki so se junaško odločili v sredi spridenega, sodomsko-pohujšljivega sveta ves čas sveto in nedolžno živeti. Nikdar se ne moremo dovolj načuditi onim junakom in junakinjam, ki so raje življenje dali kakor devištvo, veličastni so zgledi deviških mučencev!

2. Junaški pogum so imeli oni spokorniki, ki so se bili pogreznili v globok prepad hudobije, pa so se odločno povzdignili iz njega; s trdnimi verigami so bili na greh prikleneni, pa so jih srčno raztrgali... Pri poboljšanju je ravno začetek — resna odločitev glavna reč: od greha se odvrniti in k Bogu se vrniti! Pokora, kakor jo sedaj mnogi mehkužni grešniki obetajo, ni nobena pokora: z ustmi sicer govorijo: *raje umreti*... v srečo jim pa ni resnica; zato so pa po spovedi zopet taki ali pa še hudobniši kakor poprej. Ali so mar to junaki? Kaj pa še? — bojazljivi odpadniki, izdajice so, ki se še vojske pričeti ne upajo, orožje v kraj pomečejo, še predno se boj prične. Svetniki niso bili taki; le pogledajte sv. Pavla, sv. Avgušтина... V enem dnevu je bilo odločeno za vselej!

3. Junaški pogum so imeli sv. aposteljani in za njimi vsi sv. papeži, škofje, mašniki in vsi drugi, kateri niso bili s tem zadovoljni, da bi se sami zveličali, marveč so se v najlepši dobi svojega življenja velikodušno odločili, vse svoje moči posvetiti bližnjemu, v rešenje duš. Ali mar ni to slavno junaštvo: dom in svoje zapustiti, vsemu se odpovedati, samemu sebi odmreti in le za druge živeti? Ali mar ni slavno junaštvo: v prvi vrsti se boriti zoper satana in uboge sužnje reševati iz njegovih krempljev? (Zgledi.)

II. Vendar dobro začeti, pogumno v vojsko iti, še ni zadosti, marveč hrabro se vojskovati, stanovitno se boriti tako dolgo, da se zmaga naznani, to je junaštvo. Taki nepremagljivi junaki so bili svetniki:

1. Niso se naveličali, če tudi je bila vojska huda. Ne bom je popisoval; dovolj jasno nam je popisana v današnjem evangeliju. Kdor je vse to dopolnil, kar nas današnji sv. evangelij uči, ta je zvršil res junaško delo, kajti srce prenarediti, zboljšati, — posvetiti, to zahteva velikega truda, neprestanega, hrabrega vojskovanja; k prevzetnosti

tolikanj nagneno srce naj bode krotko, tako občutljivo srce naj vselej jezo premaga in celo sovražnike ljubi, v sredi spačenega sveta naj čisto in nedolžno ostane, trpljenja naj se še veseli . . . O to je težka naloga, le za junaške rame! Zares, *nebeško kraljstvo silo trpi* . . . In vendar je bilo milijone junakov in junakinj . . . Zakaj bi pa mi ne?

2. Niso se naveličali, če tudi je bila vojska dolga. V zgodovini se bere o vojskah, ki so več let trajale; groza obhaja človeka, ko bere n. pr. o nesrečah tridesetletne vojske. Najboljšim junakom pogum upada v tako dolgih vojskah; le malo je taci junakov, da bi prvotni pogum ohranili do zadnjega; želé si počitka bolj nego zmage . . . Enako je v dušnih rečeh: v dobrem stanovit en biti, ali še celo napredovati v svetosti od leta do leta, to je težko — junaško! Kako veličastne so toraj one junaške osebe, o katerih se bere, da so živele 70, 80, 90, 100 let, pa so se vogle na mrtvaško postelj v beli obleki krstne nedolžnosti, in njihovih zaslug je toliko, da jih skoro ni moč naštet . . .

3. Niso se naveličali dolgotrajnega hudega boja, četudi so bili slabotni, kakor mi. Svetna zgodovina, zlasti vojskina, nam priča, da človek veliko premore, ako resnično hoče; še bolj jasno pa pričajo zgodbe svetniškega življenja, kako močna — nepremagljiva je volja človeška, ako je v prsih junaških. Zopet ne bom našteval zgledov, ker so dovolj jasni, le s sv. Avguštinom rečem: *Ako so mogli oni in te, zakaj bi pa ti ne?*

III. Junaštvo se pa še le po dobljeni zmagi pokaže v svoji zasluženosti slavi. Koliko veselje je povsod, ko se domu vračajo hrabri vojščaki, ki so slavno zmagali v hudi borbi! Vse jih časti: domačini jim stavijo slavoloke in se glasno veselijo njih prihoda; ves narod je ponosen na nje; cesar celo jih odlikuje . . . Enako svetniki:

1. Njih junaštvo slavi se že na zemlji: vse pošteno jih čisla in spoštuje; po smrti jih ljudstvo svetniško časti, še predno je cerkev govorila; v življenji in po smrti Bog sam razodeva njih slavo, ker po njih čudeže dela . . .

2. Kdo bi mogel izreči, s koliko slavo jih sprejmó nebeški prebivalci, ko se ob smrtni uri povrnejo po hudem boju, ki so ga bili v tej solzni dolini, nazaj v svoj pravi dom! . . . Kako nepopisljivo veličasten sprejem: Trojedini Bog, Marija, svetniki, angelji, zveličani sorodniki . . . O blažena ura!

3. Kdo pa še le bi mogel popisati, koliko čast in srečo bode vso večnost vžival sleherni, ki se je hrabro vojskoval na zemlji! *Oko*

ni videlo, uho ni . . . Večno zmagoslavje! Radost prvega dneva nikdar ne preneha . . .

Konec. V starodavnih časih je bila v slavnem grškem mestu Atenah v mestni hiši videti krasna velika podoba. Slikarija je bila razdeljena v tri dele. V zgornjem delu so bili naslikani stari Atenski meščani, sivolasi, častitljivi, veseli starčki; meči so v nožnici, mir je razlit po častitljivem obrazu. Nad sliko je bilo zapisano: „Bili smo močni!“ — Nižje v drugem predelku naslikani so bili močni, pogumni, za boj pripravljeni, mladi Atenčani; bliščeče čelade na glavi, ščiti na prsih, svitli meči, vihraječe zastave: vse je kazalo odločni pogum. Na vihraječi zastavi je bilo zapisano: „Mi smo močni“. — V tretjem najnižjem predelku so bili dečki Atenski naslikani; v rokah drže meče in sulice, pa se ne bojujejo, marveč na junaške očete gledajo in čudijo se njihovemu junaštvu. Na malih ščitih pa jim je bilo zapisano: „Mi bomo močni!“

Predragi! kakor ti iskri dečki, oborožimo se tudi mi z duhovnim orožjem, ozirajmo se na junaške prednike naše, svetnike in svetnice ter sklenimo danes odločno: Tudi mi bomo močni, pogumni, junaški . . .

Spomin vernih duš v vicah.

Zmaga smrti; kaj nam vzame, kaj prinese.

Smrt, kje je tvoja zmaga?

I. Kor. 15, 55.

Po enem človeku je prišel greh na svet in po grehu smrt; in tako je nad vse ljudi smrt prišla, ker so vsi v njem grešili. (Rim. 5, 12.)

— Od greha prvih starišev sem smrt neusmiljeno gospodari in zmaguje nad vsim človeškim rodom, kajti *plačilo za greh je smrt.* (Rim. 6, 23.) — Smrt je naša zmagovalka od Adama sem in bo do konca sveta: to nam spričujejo naša pokopališča in vsi ranjki naši, vse nam potrjuje besede apostolove: *Ljudem je odločeno enkrat umreti.* (Hebr. 9, 27.) — Vemo pa, da zmagovalec nad premaganim na dvojni način gospodari: vzame mu njegove pravice in prostost, ter ga podjarmi pod svojo oblast; dá mu občutiti svojo zmago rajše v bridkosti, kakor pa v dobrotah! Zmago smrti nad nami lahko vsak dan premišljujemo, saj imamo za to spominov in vzrokov dovolj, — vendar nas pa naša dobra mati, sv. katoliška cerkev, še posebno en dan v letu, in t. j. ravno na današnji dan, na dan spomina vseh mrtvih, še bolj resno in živo, kot sicer, opominja naše neizprosljive

zmagovalke — smrti! — Pridi toraj danes ti, blede smrt, vzdigni se iz grobov in vstopi se pred naše oči, kakor se je Samuelov duh vstopil pred Savla, da premišljujemo, kje je tvoja zmaga! — Kaj nam ti vzameš in kaj prineseš!? Smrt, govori, kje je tvoja zmaga!? — da se učimo modro živeti in srečno umreti, da ne boš ti na vekomaj nad nami gospodovala.

I. Slavno znani francoski cesar Napoleon je imel nekdaj čudne sanje. Zdelo se mu je, da stoji na pusti skali v sredi viharnega morja, obdan od svojih prijateljev in sorodnikov. Hud vihar pa zaganja penice se valove morja v skalo tako hudo, da razdivjana voda ob kratkem poplavi in odnese vse drage mu reči, katere je imel okrog sebe: njegov plajš, njegovo krono: vsa znamenja njegove časti in slave. Glejte! kdo bi bil takrat mislil, da se bodo te sanje pozneje tako bridko vresničile, kakor so se! Vse tako se je kasneje ž njim zgodilo. Zgubil je kraljevo krono in kraljestvo, zgubil vso čast, — in on, pred katerim se je poprej ves svet tresel, je slab in od vseh zapuščen kot vjetnik umrl na samotnem otoku sv. Helene v sredi morja!

Glej toraj kristijan! tukaj zmago smrti! Smrt je tat, je ropar, ki bo tudi tebe oropala vsega premoženja, tvoje mladosti in lepote, ob uri in dnevu, kadar boš na to najmanj mislil.

a) Vse, kar ti je ljubega in dragega v tvojem imetji, ti bo vzela smrt in tvoje mrklo oko se bo žalostno oziralo za svojim premoženjem. — Ti se sedaj veseliš svoje hiše, kako si jo popravil; svoje živinice, kako se ti popravlja; svoje kupčije, katera ti denar in dobiček obeta; si vesel njih, kateri pri tebi kupujejo, ali k tebi hodijo pit, ter se ne bojiš tudi zoper zapovedi Gospodove kaj storiti, ob Gospodovih dnevih tržiti, bojiš se ljudem zavoljo časnega dobička zameriti, ter pustiš, da se v tvoji hiši, tudi v pričo otrok, grdo govori in hudo počenja, — vse zavoljo časnega dobička; toda vedi: kakor voda bo prihrumela smrt nate, te obdala od vseh strani, ter te vrgla na pusto skalo, t. j. v grob, preden se boš nadjal. *Neumnež*, ti kliče Gospod, *to noč bodo tvojo dušo térali od tebe; kar si pa pripravil, čegavo bo?* (Luk. 12, 20.) — Vse boš moral zapustiti, ali prav za prav, vse bo tebe zapustilo, smrt ti bo vse tvoje premoženje in imetje pobrala.

b) Smrt ti bo vzela tudi tvojo mladost, ker bojim se, da boš ti umrl še mlad. Upam si trditi, da veliko več ljudi umrje mladih, kot starih; pa če bi že tudi umrl star na letih, se bojim, da bi ne umrl mlad na dobrih delih. Vedite, da izmed vseh vas, kar vas je danes tukaj, je morda komaj eden, o katerem se bo enkrat lahko reklo: umrl je star na letih, pa tudi star v dobrih delih. Ljudje mrjó navadno mladi po zasluženji, mladi na pobožnosti in čednosti,

mladi pred Bogom, zakaj ker Bog ne šteje starosti po sivih laseh, ali po veliko letih, — ampak *življenje brez madeža*, bogato na dobrih delih, je *pri Bogu velika starost*. (Modr. 4, 8. 9.) — Soštej mi toraj prijatelj! leta, katera si v smrtnih grehah preživel, dneve in ure, v katerih si radovoljno grešne misli in želje imel, tedne, kateri so minuli med kletvijo in sovraštvom, tedne v katerih si zamudil delati dobro . . .; in potem mi pa odštej leta, mesece, tedne in ure, v katerih si živel samo za Boga, se trudil samo za svoje zveličanje, o kako jih boš dobil krvavo malo in primoran boš spoznati in reči: „Oh jest nesrečen človek! 20, 30, 40, 50 let imam, in skoraj je ne najdem le ene ure, v kateri bi bil zares in popolnoma le samo Bogu služil; moje molitve so bile razmišljene in zmešane s posvetnimi skrbmi ali pregrešnimi naklepi; moja dobra dela polna častilakomnosti, moje pobožnosti polne napuha! O toliko let za hudiča, — in komaj ena ura za Boga. Glejte! kako imam prav, če pravim, da ljudje večjidel mladi mrjô! O kako žalostna, pretresljiva in strašna — pa vendar resnična je ta misel, da smrt največ ljudi v njihovi mladosti, v najprijetnišem času življenja, ali pa vsaj v mladosti dobrih del pokosi, ter jih tako, kot lene hlapce s praznimi rokami tira pred sodbo božjo!

Smrti ne premaga ne blago, ne premoženje; ne mladost ne gladka, rudeča lica, — ampak ravno nasprotno, ona oropa človeku tudi vse lepote, ter kaže tako svojo čudno zmago nad človekom!

c) Na gori sv. Brnarda so veliki zameti snega. Na tej gori je tudi samostan s pokopališčem, v katerem prebivajo redovniki, da popotnikom kažejo neznana pota, in da nesrečne, katere je sneg zamedel, rešujejo in pokopujejo. Če najdejo kako mrtvo truplo pod snegom, katero jim je neznano, ga ne pokopljejo precej; ampak taka najdena trupla zavijajo v belo obleko, ter jih postavljajo na pokopališči eno tik družega; zato, da jih potem znanci ali domači lahko vidijo in spoznajo. Taka mrtva trupla, katerih je včasih dosti, stoje dolgo časa po pokopališči, ker je tamkaj hud mraz in se ni bati smradu ali kužljivih bolezni!

Ko bi vi videli le-te blede, spačene obraze, — mislim da bi vas tudi mraz pretresal, posebno pa bi vam še-le žalost in strah polnila srce, ko bi med njimi ugledali svojega nesrečnega prijatelja, brata ali sestro, očeta ali mater! — Oh kako jih je smrt spremenila, oh kakošni so, bi se čudili! Pa saj vam ni ravno treba hoditi na goro sv. Brnarda, da bi videli, kako tamkaj smrt gospodari; saj vi tukaj doma vidite in pregledate lahko mrliča, katere ste žive po obrazu poznali! O kako jih smrt spremeni! Vzame jim vso lepoto, vso prijetnost, — posebno nekaj dni po ugasnenem življenji! Smrdljiv

— ostuden kup gnoja so, groza za pogled! Njihov obraz je spačen, njih oči vdrte, — vsa podoba strašna in ostudna! Vidite, kaj smrt stori! Vidite, kako smrt gospodari in zmaguje nad človekom, vzame mu vso lepoto!

Glejte! tudi vi boste ravno taki, tudi vi morate v grob; tudi vi ste prah in se bote kmalo v prah spremenili! Ali spoznate sedaj, kaj vam smrt vzame? Ali spoznate sedaj, kaj in kje je zmaga smrti?! Vzame vam vse vaše premoženje, mladost in lepoto! O začnite modri biti! Nabirajte si nebeških zakladov, katerih vam smrt ne more vzeti; ne zanašajte se na svojo mladost, ker smrt vas utegne zgodaj v vaši mladosti nepripravljene prestaviti v kraj, kateri vam na vekomaj ne bo dopadel; ne prevzetujte s svojo telesno lepoto, katera mine, kakor lepota cvetlic, ki jih kôsa poseka ali slana popari, iščite dušne lepote, da boste vedno bolj podobni Jezusu in Mariji!

II. Sedaj, ko ste slišali, kako smrt zmagovalno gospodari nad vami, kaj vam vse pobere; prevdarimo še, kaj vam pa smrt kot zmagovalka tudi prinese. — Štiri reči so, katere smrt vsakemu dá, in té so: 1. mrtvaški prt ali obleka; 2. mrtvaška krsta (truga); 3. mrtvaška jama; in 4. mrtvaški križ.

1. Prva reč, katero vam smrt dá, je toraj mrtvaški prt ali obleka. V tej obleki se bote morali prikazati na sodnji dan vpričo vseh! — Za marsikaterega pa ni ta obleka, — bela obleka nedolžnosti, kakor bi morala biti, in višnjeva obleka pokore; — ampak je rudeča, umazana obleka lastnih in ptujih grehov, hinavska obleka pobožnosti! Za marsikoga ta ni tista obleka, katero mu je Gospod sam pri sv. krstu dal po mašnikovih rokah, rekoč mu: *Vzemi belo obleko, katero ne-omadežano prinesi pred sodnji stol Jezusa Kristusa, da dosežeš večno življenje!* Za marsikoga ta obleka ni tista svatovska obleka, s katero ga je Gospod ogrnil takrat, ko ga je pri prvem sv. obhajilu poklical med svoje svate na ženitnino; — ampak ta obleka je dostikrat raztrgana, umazana, oškropljena s krvjo nedolžnih duš, katere je zapeljeval in moril, in s krvjo njegove lastne duše, katere morilec je bil v življenji. O kako težka bo ta obleka pred očmi vsegavednega Boga, več ne bo pokrivala njegove sramote, in hudič ga bo precej spoznal po tej obleki, da ni za nebeško svatovščino, — ampak za peklenso bratovščino; zgrabil in tiral ga bo v ogenj, kateri nikdar ne ugasne; v klavnico, kjer je jok in škripanje z zobmi!

2. Smrt vam bo dala tudi hišico iz 4 daljših in dveh krajših deščic. O kako pomenljiva je ta poslednja hišica za vsakterega izmed vas! Spodnja deščica, na kateri bo vaše truplo počivalo, vas spominja

vaše trohnobe. Odprite čez nekaj mesecev „trugo“, v katero ste mrliča položili, in kaj najdete? Neprenesljiv smrad vam bo puhnil v obraz, da bote odskočili; vaše oči bodo videle v gnoji nekaj kosti, o katerih bi človek komaj verjel, da so pred kratkim nosile lepo človeško telo! Kakor je strohnela deska, tako je tudi strohnelo truplo, ki je na nji počivalo. — Na tej spodnji deski, kristijan, je zate zapisano: Tako vse mine! — tako mine življenje; tako mine lepota; tako mine bogastvo, čast; — ali nekaj je, kar ne mine —? greh in večnost! — Zgornja deska, s katero bodo vaše telesne ostanke pokrili, vas spominja pa na slovo od sveta, in vsega kar je na svetu. Bridko se vam stori, kadar jemljete slovo od prijateljev, pa vendar vaša žalost se kmalo polajša, ker imate upanje, da se zopet kmalo vidite! Bridkejšje je vaše slovo od svojih starišev, bratov in prijateljev na smrtni postelji, — a najbridkejšje, pa mislim, da se vam stori takrat, kadar vam položijo vaše drage in nepozabljive ranjke v mrtvaško „trugo“, ko zabijejo zadnje desko, ter jih tako vašim očem za zmeraj na tem svetu odtegnejo! — Zgornja deščica na mrtvaški „trugi“ toraj slovo ranjcega od vas in vaše od njega za zmeraj konča!... Vse to je neizrečeno hudo, — silno boli, — a najhujše še vendar ni! — Ta zgornja deščica vas spominja še vse bridkejšega slovesa! Kaj rado se namreč zgodi, da ta deska ranjkih ne odtegne samo za zmeraj telesnim očem dragih prijateljev in znancev, — ampak da jih odtegne tudi njihovim dušnim očem, t. j. da se jih kmalo tudi v duhu več ne spominjajo, da jih do čistega pozabijo; pozabijo za nje moliti, pozabijo njihova poslednja naročila in priporočevanja spolniti. Nekaj dni po smrti še mislijo nanje: — ali ko mine leto, več let, je njihova molitev za ranjce bolj redka in mrzla. Na vernih duš dan jih še poškropijo z vodo, kak očenaš zmolijo zanje, — potem je pa vse pri kraji; in to še celó takrat, kadar bi se tako nikakor ne smelo zgoditi. Mož bi ne smel nikdar pozabiti svoje ranjce žene, žena ne moža; otroci ne starišev in stariši ne otrok; ubogi nikoli svojih dobrotnikov! — Ali vendar se tako godi! Glej! kristijan žalostno in bridko zmago smrti nad teboj; kako žalostne spomine ti daje, kaj te uči mrtvaška „truga“! Pozabljen boš skoro od vseh za vselej!!... Toraj bodi pa ti pameten; ne pozabi Boga, ljudje te bodo gotovo pozabili, delaj si bogastvo z dobrimi deli na zemlji, katero bo tvoji pozabljeni duši v večnosti prav prišlo; moli rad, varuj se greha, prejemaj svete pomočke zveličanja, zakramenta sv. pokore in sv. rešnjega Telesa; lačne nasituj, žejne napajaj, pomagaj revnemu in potrebnemu, žalostne tolaži, povsod rad dobro stori, kjer in kolikor moreš; ne pozabi noben

dan, zlasti pa danes ne, revnih in ubogih duš v vica, pa tudi tvoja duša ne bode na veke pozabljena!

3. Tretja reč, katero vam smrt prinese, je pa mrtvaški grob. Kadar duhoven v tretjič in poslednjikrat z lopato prst vrže na „trugo“, rekoč: *Vzemi zemlja, kar je tvojega . . .* pristopijo pogrebeci, ter pokrijejo s prstjo „trugo“, napolnijo jamo, ter prsten hribček nad jamo naredé. Pod težko pezo prsti leži tako sedaj truplo ranjcega! Toda kristijani! ko bi ranjcega nobena druga peza ne težila, kakor ta nadgrobna prst, bi že še bilo; ali meni se zdi, da ga neka druga peza še bolj teži kot ta prst, — in ta je peza njegovih grehov —! O to pezo kaj težko nosi! — Le mislite si, koliko grehov je ranjki storil v mislih, željah, besedah, delih, zamudah! Koliko pohujšanja, koliko ptujih grehov se deležnega storil; koliko grehov je pozabil, se jih slabo spovedoval ali zamolčeval, malo se za nje pokoril ali jih popravljal; mislite si, koliko jih je ostalo na svetu po njem zapeljanih, kateri sedaj njegove grehe ponavljajo; koliko krivičnega blaga se njegovih rok drži; koliko nespravljenih sre je pustil za seboj; koliko jih je, katerim je dobro ime odvzel; koliko slabih zgledov dal, kako površno svoje molitve opravljal, nevredne spovedi in božjeropna sveta obhajila prejemal; koliko je grešil, ker ni bil skrben za dušo svojih otrok, poslov . . . in to ne samo skozi 10—20—30 let, ampak morda še več let! O kristijan! ko bi bil vsak tvoj greh le majhno ženofovo zrno, pomisli, kakošen hrib grehov bo enkrat tvoje truplo pokrival! O smrt! kako strašne, pa vendar resnične spomine nam ti daješ! O bridka zmaga tvoja!

4. Poslednjič pa vam bo smrt postavila križ na vaš grob, in na križi bo vaš Zveličar — vaš sodnik!

Na grobeh povsod najdete križe, znamenja našega odrešenja in vstajenja, in na teh križih vidite podobo Zveličarjevo in pod njenimi nogami boste semtrtje najdlji grdo kačo, katera jabelko v gobčku drži, kar pomeni, da je Kristus hudiča s svojo smrtjo premagal. Na tisoče in tisoče je križev po grobeh, pa kristijani! ne vzemite mi za hudo, če pravim, da pod nogami teh svetih križev leži v grobeh na 1000 in 1000 grdih kač, t. j. ljudi, kateri so bili izdajaleci nad svojim Bogom, hinavci, kateri so se kristijane imenovali, pa Kristusa niso hoteli poznati; ljudje, kateri so tisočkrat krstno prisego prelomili, ki so jo bili svojemu Bogu storili, in so le hudiču, svetu in mesu služili, ne pa Kristusu! O sv. križ! ti znamenje miru in sprave, ti znamenje božje ljubezni; o sv. križ! ti znamenje božjega usmiljenja in plačila; v kako strašno in grozno znamenje si ti tisočerin, ki pod teboj v

tihi zemlji trohné, ti si jim znamenje njihovega prekletstva, večne pogube in zavrženja! Kristus jim s križa govori: Vidiš moje prebodene roke! te roke so te hotele v nebesa voditi, pa nisi maral, sedaj te pahnejo v pekel; glej moje noge! te noge so te iskale povsod, pa si bežal pred menoj, toraj beži pred menoj tudi v pekel. Glej mojo ranjeno glavo! kolikokrat sem te klical: vrni se ti zgubljeni sin nazaj k svojemu Očetu, pa nisi hotel; sem milo za teboj pogledoval, pa si ostal trd: sedaj pa ostanejo moje oči in usta vekomaj za tebe zaprte! Glej moj bledi in ljubeznjivi obraz, kolikokrat bi te bil rad poljubil pri sv. obhajilu, pa ti si pljuval v me s kletvijo in nesramnim govorjenjem, sedaj sem se pa tudi jaz obrnil od tebe, na vekomaj me ne boš videl! Glej! moje odprto srce, kolikokrat sem te klical in vabil: „Sin, hči, daj mi svoje sree!“ svoje srce v moje položi in dal ti bom spoznati, da na svetu nikjer drugod miru in prave zadovoljnosti ne najdeš, ko v mojem srečju; pa ti si ljubil stvari bolj, kot mene, ter z meseno grešno ljubeznijo polnil svoje prazno srce, katero se je poživinilo! — zato je pa tudi sedaj moje srce za zmeraj omrznilo zate: čuti toraj, kaj se pravi ljubezen svojega Boga zaničevati!

Kristijani! dokler živite, vam je Kristus vaš Zveličar, vam je Jagnje, katero . . . pastir, kateri išče zgubljenih ovac, kakor koklja, katera zbira pod peruti svoja piščeta, vam je vaš brat, prijatelj, usmiljen Samarijan; — na grobeh pa vam je sodnik živih in mrtvih, neizprosljivi sodnik, kateri najmanjše dobro delo poplača, pa tudi vsako nepotrebno besedo kaznuje; sodnik, kateri vaše obisti in vaša srca v najskrivniših gubah preiskuje, kateremu se nič ne more prikriti ali utajiti!

Sedaj pa recite, če smrt ni res strašna zmagovalka nad nami, katera nam svojo zmago tako grenko — bridko dá občutiti, ker nam jemlje najdražje reči in nam najbolj strašna darila prinaša; kakor mrtvaški prt, mrtvaško „trugo“, mrtvaško jamo — grob in križ! Zares strašna si ti, smrt! Nekaj pa je vendar še bolj strašnega, kakor smrt sama, in kaj je pač to? Še bolj strašno je: vedeti, da je smrt za grešnika tako strašna, pa vendar lahkomisljeno le naprej grešiti!! O gospod, varuj nas take dušne smrti v grehu!

Neki laški plemenitaž je imel edino hčer, katera je bila hudobna, ter ni hotela očeta poslušati. Živela je v grešnem znanji, dokler ni sebe in očetove hiše v sramoto pripravila. Kaj stori pa oče? Vse sobe v hiši pusti v črno preobleči, mrtvaško trugo prinese, ter družini ukaže, naj ž njim žaluje, češ, njegova hči je umrla. Ko pa hči to zve, vsa preplašena in objokana priteče k očetu, se ga oklene, rekoč: „Oče, ne jokaj, saj še živim.“ „Ni mogoče, ji odvrne oče, ti nisi moja hči, moja hči je umrla za moje srce!“

Vidiš, človek! to tebe čaka, ako v grehah naprej živiš! Še preden te bodo na zemlji pokopali, si ti že pokopan v nebesih, in kadar boš stopil pred nebeška vrata in rekel: „Oče, tù sem tvoj otrok!“ ti bo Bog odvrnil: „Ti nisi moj otrok, zdavno že si odmrli moji ljubezni, ti si pokopan pri njem, komur si služil, spravi se spred mene!“ Bog nas varuj take smrti v grehu! Če pa nočeš umreti v grehu, ne delaj greha, in če hočeš nehati grešiti, misli resno na smrt. Hodi na pokopališče, ter reci: Ti vsi, kateri tukaj spé, so bili že na sodbi, kaj bo pa v kratkem z menoj? Ne pozabi toraj, človek, nobeno uro v dnevu, da si prah in da se boš v prah spremenil (I. Moj. 4, 19.); in če boš tako mislil, tudi ne boš grešil, in smrt bo zgubila svoje bridko zêlo za tebe! Amen.

Andr. Šimenec.

Zahvalna nedelja.

Dolžnost hvaležnosti pa izgovori.

Kadar bote pospravili vse pridelke
svoje zemlje, praznujte praznik Gospodov.

III. Moz. 23, 39.

Bog je bil po Mozesu zapovedal Izraelcem, da naj takrat, kadar bodo žetev dokončali in vse sadove pospravili, obhajajo splošen praznik zahvale. Imenoval se je praznik (zelenih) šotorov ter se slovesno obhajal skozi sedem dni.

Ta zapoved pa velja tudi nam. Današnja nedelja je temu priča. Kajti danes nam sv. cerkev kliče svetopisemske besede: *Kadar bote pospravili vse pridelke svoje zemlje, obhajajte praznik Gospodov!* Njive, travniki, vrtovi, vinogradi . . . so svoje sadove oddali, delavna roka jih je pospravila v žitnice, kleti in shrambe. In če tudi niso pridelki povsod najobilnejši, vendar bodo previdno razdeljeni in zmerno uživani, za eno leto zadostovali. Pač modro ravna sv. cerkev, da nas opominja, naj se to nedeljo še skupno zahvalimo Bogu ter očitno spoznamo, da vse dobro prejemo le po njegovi milosti. Saj smo že tako dolžni vsak dan sproti se zahvaliti Gospodu, ker nas nasituje in preživi. Ker pa na vsakdanje zahvaljevanje vendar marsikdo pozabi bodisi iz lahkomišljenosti ali pa celó iz ošabnosti, kakor bi si bil ves živež sam prislужil, zato ga primerno in ljubeznjivo sv. cerkev danes te dolžnosti spominja.

Vkljub temu pa bi vendar lahko rekel kdo, ki ni poljedelec: Kaj se bomo mi (po mestih) zahvaljevali, saj ne sejemo, ni ne žanjemo, ni v shrambe ne spravljamo — in vendar se živimo in še kako? Marsikateri nikdar ne pozná lakote in si veleva najokusnejše postreči. Zahvaljujejo naj se kmetje, ki so lepe pridelke spravili! Toda jaz vam hočem pokazati: *a)* da smo se vsi dolžni Bogu zahvaljevati, in *b)* da nimamo zoper to nobenega izgovora.

Iz današnjega premišljevanja se bote prepričali, da ima vsaki kmetovalec kakor rokodelec, obrtnik kakor kupčevalec, uradnik kakor sploh gosposki vzrokov dovolj Bogu se zahvaljevati.

I. Ob sejmi se po mestih kaj tacega vidi, kar ni prilika vsak dan v vaseh videti. Postavljena je n. pr. koliba, od zunaj so razobešene preproge in vsakoršne zveri so na njih narisane. Tu vidiš opice, leve, tigre, hijene, papige, morske prešičke in strašne kače naslikane, debele kot drevesno deblo. Na listku pa je naznanjeno, kaj vse se zamore videti in ob tej in tej uri, da bo zverina nahranjevana. Misliš si, to bi bilo pač dobro videti, bi saj znal potem doma kaj povedati, — pa saj stane komaj dvojčico — in greš noter. Res se postavi tisti debeli kači mlad zajček, če bi se jej morda zljubila mesna jed. Toda svojeglavna zver noče jesti in se niti ne zmeni, da si ti nalašč zato dvojčico plačal, da bi jo videl, kako bo žrelo odprla in goltala. Tako ti sicer vidiš debelo kačo in zajčka — ali goltanja ne. Kajti take velike, ptuje kače imajo čudno navado, da včasih cele mesece ne jedó, ker imajo že tak želodec.

In tako bi si vtegnil kdo misliti, ko vidi, da kača toliko časa prebije brez jedi: Zakaj ni pač Bog tudi človeku tacega želodca dal, da bi se lahko za ene kvatre nasitil? Tako pa je treba vsak dan za kruhek prositi in delati, in enkrat najesti se na dan skoro še ni dosti. — Na to se dobé razni odgovori, postavim: Ker želodec vsak dan tirja svoj davek in se ne dá s prazno besedo odpraviti ter utešiti, s tem človeka vsak dan opominja k delu in ga obvaruje lenobe, ki je začetek naglavnih pregreh.

Pa pomislimo dalje: Glej, Bog ti vsak dan razodeva, da je dober in da za te skrbi; vsak dan te prijazno opominja, da se nanj zmisli, se mu zahvali, ga ljubi in mu skušaj dopasti. To znamenje, ta opomin pa je kruh, katerega ti vsak dan daje, in tvoj želodec umiri.

Pomislimo dalje: Koliko si star? morda 30 let. To znaša več kakor 10.000 dni. Preišči, če je med temi 10.000 dnevi le eden bil,

ko nisi ničesar jesti dobil! Morda si pa vsak dan trikrat jedel, to je več kot 30.000 krat. Glej, dobrotljivi Bog ti je dal priliko 30.000 krat, da se mu zahvališ.

Kajti ni treba misliti, da to ne more drugače biti, kakor da se ti redoma po svoji volji nasitiš in svoj želodec razvadiš? Ne vem sicer, kaj si zadnjič jedel in vse dneve svojega življenja. A to pa vem in je gotovo, da so že bili časi, ko bi bili kralji zlate krone in cekine dali, ako bi le bili mogli tako jed dobiti, kot jo imaš ti. Bili so časi, da so ljudje staro usnje, trohnelo mrvo, koprive in travo jedli; konjsko meso, mačke, podgane . . . kupovali in vživali. V zadnji nemško-francoski vojski so v Parizu tisti gospodje in omikanci, ki so prej o postnih dnevih in o velikem petku slastno vživali mesene reči, na veliko nedeljo hvaležno požirali pečene miši in podgane, in konjsko meso je bila najslajša pečenka.

In kam še ni lakota ljudi prignala, da so, kar se je pred nekaj leti iz Kitajskega bralo — človeškega mesa iskali in gnjila trupla na pokopališči odkopavali! — Ti pak si vsak dan jesti imel, pa si bil še morebiti čmeren in nezadovoljen!

Zdaj mi pa povej, kristijan moj, ali si se že za toliko dobroto, da te Bog preživlja in nasituje ter te lakote obvaruje, že spodobno zahvalil? Misliš, da je očenaš le beraška molitev, da ima le prošnjo in nič drugega v sebi? — Ravno ko moliš: Daj nam danes naš vsakdanji kruh, ima ta prošnja tudi drugo stran, priporočilo tvoji duši, da naj se Očetu nebeškemu zahvali za ta kruh, katerega ti je danes dal in te nasitil, katerega bi ti bil pa tudi lahko odvzel.

Pa ljudje so že nekako čudni. Posebno spoznanje te božje dobrotljivosti in srčna hvaležnost do Boga se kaj rada pogreša.

Lepega jutra poletenskega se gré imeniten gospod sprehajat; njega ni denar, ni bogastvo, ni čast niso prevzeli, da bi bil vero zgubil in plaval s popačenim svetom, nikogar nad seboj ne spoznaje. Šetaje se pride k njivi, na kateri je rumena pšenica zorela ter se zrnati klas klasu priklanjal. Zraven njive stoji mož, oprt na matiko, in dopadljivo gleda čez strn, kako se vali in vklanja po vetru. Gospod kmetovalca prijazno pozdravi rekoč: „dober dan“ — a dolgo ne dobi odgovora. Gospod méni, da je mož ali gluhi, ali žalosten, ali pa surov. A slednjič se vendar kmet zavrti in s kislim obrazom zamrmra: „zahvalim“. Gospod pa, ki se je s priprostimi ljudmi rad pogovarjal, reče priljudno: „Lepo vreme je danes“, mož odvrne: „ja“, gospod pristavi: „lepa pšenica“, kmet s kratka dé: „ja“; in zopet reče gospod: „to vam je dobri Bog letos blagoslovil“, tu kmet zaničljivo odvrne: „Lahko je blagoslovil, sem njivo dvakrat pognojil!“ zadene matiko na rame ter gré.

To je bil gotovo surov odgovor, gospodu, a še surovejši proti Bogu, pa ne samo surovost, nego še bogokletstvo. Če bi ti beraču dal juhe in mesa in kruha in vina, in bi se ta najedel, obrisal usta ter rekel, da ti ni nobene hvale dolžan; zakaj če bi si on kruha in mesa sam ne bil rezal, in grizljejev sam k ustom nosil, bi mu tvoj dar nič ne bil koristil, da se ima, ker je nasičen, samo sebi zahvaliti, kaj bi ti k temu rekel?

Kdo pa je, ki kmetiču njivo in seme in gnoj daje? Kdo mu dá pamet, da zna njivo obdelovati, kdo moč plug voditi in druga dela dovršiti? In kdo je dal zrnu čudežno moč, da samo iz sebe priklje v steblo in klas? In kdo je na nebu vladal, da so se solnce in dež in rosa in sneg o pravem času vrstili, da je mogla strn prav rasti in zoreti? Ali si ti kmet to s svojim dvakratnim gnojenjem storil? Zakaj pa nisi s svojim dvakratnim gnojenjem zabranil takrat, ko so se oblaki kopičili in podili tam od zahoda, ko so bliski švigali, ko je grom bobnel, ko je nevarnost zmirom bliže prihajala, zakaj nisi zabranil takrat nesrečo, ko je na zlato pšenico padala toča kakor orehi in v nekaterih minutah uničila ves trud in bogato polje? Tako je premišljeval oni ponižni gospod, ko je bila čez tri dni po njegovem sprehodu in pomenku na tistem polji strašna nevihta vse pokončala. Bog nehvaležnega kaznuje, ošabnega ponižuje.

Ali takih kmetov z dvojnim gnojenjem je žalibog dovelj med velikimi, kakor med malimi gospodi. „Radi jedó, in pijó, a ne plačajo radi“, t. j. ne spoznajo radi tistega, od katerega pride jed in pijača in slast in dobiček in premoženje in denar in veselje...

Boga pa ne moremo drugače plačati, kakor le z resnično, iz srca izvirajočo hvaležnostjo. Pač se sme enake vrste ljudem v spomin zaklicati aposteljnova beseda: *Kaj imaš, kar bi ne bil prejel? Ako si pa prejel, kaj se hvališ, kakor da bi ne bil prejel?* (I. Kor. 4, 7.)

Toraj smo vsi brez razločka, ker vsem le Bog mizo pogrinja, dolžni skazovati hvaležnost očitno vsak dan, posebno z molitvijo pred jedjo in po jedi.

Pobožni kralj Alfonz aragonski je bil zvedel, da so njegovi plemiči opuščali molitev pri obedu. Necega dné jih povabi k svoji kraljevi mizi. Nihče ni molil, tudi kralj sam takrat nalašč ne. Med jedjo pride, kakor je bilo pred dogovorjeno, berač k mizi, se vsede, ne da bi se za koga zmenil, ter jé in pije. Plemiči se spogledujejo in so razburjeni zavoljo tega predrznega berača. Ko se siromak najé in napije, vstane ter zopet potuhнено odlazi. „No, kako vam je vseč ta mož?“ vpraša kralj. „To je predrzen, nehvaležen človek“, odgovoré enoglasno. — „Ravno tako, kakor ta človek“, reče na to kralj, „ste tudi vi dozdam delali. Vsak dan ste jedli pri mizi nebeškega Očeta, zakaj on nam daje jedi in pijače. Kakor berač ste tudi vi sedali k mizi, in ga niste prosili, vstajali od obeda, in ga ne zahvalili.“ Ta poduk in opomin je pomagal; zanaprej niso več opuščali molitve pri mizi.

In kako je dandanašnji po marsikaterih hišah, ne samo po gosposkih, ki se za molitev dosti ne zmenijo, in ne pomislijo, da bi se vkljub svojemu denarju ne mogli živiti, če bi Bog na polji svojo dobrotljivo roko odtegnil, tudi po priprostih; ali se Bogu za prejeti kruh in vsakdanji živež spodobna hvala daje?

II. Vtegne pa kdo odvrniti: „Jaz se nimam za kaj zahvaljevati. Komaj da se živim. Na vse strani me tare pomanjkanje. Nikoli nimam vesele ure . . . Bogatini, ki imajo vsega v obilnosti, ti naj se Bogu zahvaljujejo. Ti pa živé tako „dobre volje“, brez molitve doma, brez službe božje v cerkvi; še smejejo se, če kdo moli, in vendar jim gré dobro ter zmiraj bolj bogaté.“

Ali tak izgovor kaj velja? Če ga bolj na drobno pretresemo, bomo spoznali, da ne, in da je tako govorjenje celó pregrešno. Kajti Bog podeli slehernemu človeku po njegovem stanu toliko, da se more z drugimi vred veseliti in srečen biti. Da je to resnica, pogledjmo le nekoliko na bogate in ubožne!

Če si kak vladar lep grad sozida, se ga brez dvoma veseli, kadar je dodelan, ter upa zadovoljno v njem prebivati. Ako si pa njegov podložnik kočo postavi in je gotova, da more v njej prebivati, ali nima tistega, morda še večjega veselja nad njo, kakor knez nad svojim gradom? Če kralj potuje po svojih deželah, in vidi lepa mesta in prijazne vasi, ki so pod njegovo oblastjo, se nad tem razveseljuje; ali pa ni veselje kmetiča ravno tako veliko, ko gré na svoje polje in tam njive, vrte, travnike, vinograde ogleduje, kako setev zeleni in bogato žetev obeta ter daje? Ako velikaš pojedino napravi in pri bogati mizi obeduje, toraj jé z dopadenjem, če je sicer zdrav. Naj pa kmet, rokodelec . . . napravi boljši obed, ki ni senca vsakdanje mize plemitaševe; je vendar le vprašanje, kdo je veselejši pri mizi oni bogataš, ali pa priprosti rokodelec?

Ali ni toraj dobrotljivi Bog veselja enako razdelil? Res so sicer vzroki veselja različni, ali kaj za to, da je le veselje enako veliko. Naj se vladar nad lepim gradom, širno deželo, bogato mizo raduje, če so pa njegovi podložni z borno kočo, z malim poljem, kmečko hrano zadovoljni: ali si niso vladar in ljudstvo v tem enaki? Naša zadovoljnost ni od tega odvisna, nad čemur se veselimo, ampak kako veliko da je naše veselje. Otrok n. pr. se veseli nad vsako igračico, ki mu jo mati s sejma prinese; za kar se mi odraščeni ni ne zmemimo; toda ali ni otrok, če ne srečnejši, vendar po svoje ravno tako srečen, kakor mi, ki moramo imeti že večje reči, ako se hočemo veseliti? In taki otroci smo mi proti bogatašem. No, ti morajo že

veliko imeti, na stotine in tisoče, ako se hočejo veseliti; mi se že lahko zavoljo malenkosti, njivice, vrta, nekaj goldinarjev . . . veselimo.

Ni se nam toraj treba pritoževati, kakor bi med ljudmi vladala velika neenakost zavoljo časnih reči.

Pa pojdemo še dalje! Če Bog vsakemu dá, kolikor potrebuje, ako le hoče s svojim imetjem previdno in varčno ravnati, je pač zopet enako med vse razdelil. — Vlada rji, dvorniki, višji uradniki . . . imajo večje dohodke, kakor pisarji, rokodelci, dninarji . . . Pa koliko več tudi potrebujejo, kakor slednji? Kar mi z nekoliko groši opravimo, na to morajo oni stotine obrniti. Kar plemenitaš izda za eno obleko, s tem bi se marsikateri kmet oblačil vse svoje življenje. In h koncu leta bi si mogočnej primeroma ne prihranil več, kakor dninar . . . Ali si nista toraj enaka? — Mnogo je težav in skrbi in zavida . . . katerih ubožec ne pozná, in tako se mu, kar mu manjka, poravná s tem, kar bogatega teži in mu grení obilnejši imetek.

Pa pomislimo še dalje! Kaj ne, če imamo veliko goldinarjev, se za nekoliko grošev ni ne zmenimo! Ako bi imeli več stotisočev in drugi bi le za ene desetake več posedel, bi tega ne držali kot veliko neenakost, zakaj kjer se bogastvo po stotisočih šteje, nekaj desetakov ne dela razločka.

Zdaj pa, dragi moji, povejte: koliko računite svoje pamet, katero vam je dobri Bog dal? Ali bi vzeli milijon, da bi potem neumni postali? Ali bi vas celo cesarstvo srečne storilo, če bi pri tem le toliko uma imeli kot žival? Gotovo nihče za celo kraljestvo svoje pameti ne dá. — Koliko računite svoje oči; bi-li jih pustili izdreti, če bi vam kdo prinesel polne skrinje zlata? Mislim, da ni nobenega, ki bi rekel: jaz jih dam. Koliko so vredne naše roke, noge? Kdo si more za celi milijon kupiti drugo nogo, roko?

Ako vse to pomislimo, spoznamo, koliko dobrot je sleherni zmed nas od Boga prejel. Vse te so ob enem tudi pogoj za nas, da se moremo pošteno preživiti. Bogatim kakor ubožnim je Bog podelil že po natori enake zmóžnosti, da so lahko, če jih le po volji božji obračajo, srečni in zadovoljni.

Po pravici toraj apostelj (I. Kor. 4, 7.) kara kristijane rekoč: *Če si pa, (o človek, od Boga) vse prejel, kaj se hvališ, kakor bi ne bil prejel?* S tem pa hoče reči, da se mi, akoravno vse od Boga prejmemo, mnogokrat tako obnašamo, kakor bi se za vse ne imeli Bogu, ampak le sebi zahvaliti. To je ravno grda nehvaležnost, ki se tolikrat kaže v življenji.

Mi pa, dragi kristijani, danes v zahvaljeno nedeljo sklenimo, da hočemo Bogu hvaležni biti za vse darove, ki jih od njega prejemo dan na dan. Obračajmo jih vselej po volji Gospodovi: v čast božjo pa v lastno zveličanje. Za pridelke, ki jih je Bog letos podelil, zahvalimo se vsi, ker jih vsi v svojo hrano potrebujemo, naj se že s kakoršnimkoli opraviлом pečamo. Vselej jih zmerno uživajmo in od svojega preostanka podelimo tudi revežu, da ga s tem razveselimo. Posebno današnjo nedeljo si zapomnimo besede aposteljna, ki pravi (Efež. 5, 20.): *Dajte vselej hvalo za vse Bogu (in) Očetu v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa. Amen.*

Ant. Žlogar.

Štiriindvajseta nedelja po binkoštih.

I. Mali grehi.

Gorčično zrno je sicer najmanjše izmed vseh semen; kedar pa zraste, je večje, kakor vsa zelišča. Mat. 13, 32.

Iz malega izraste veliko, tako v natori kakor v duhovnem življenji. Vsadi peško v zemljo in zrastle bo sčasoma v drevo, da se bo v njegovi senci trudni popotnik hladil. Mala iskra naj pade v slamo ali drugo suhljad, in lahko vstane velik požar, ki mesta in vasi vpepeli. Taka je tudi z nami: iz malih zrn bogaboječnosti priraste lepo cvetje svetosti. En sam sv. evangelij, ki ga je slišal sv. Anton puščavnik, obrne ga na pravo pot in po malem k toliki svetosti pripelje. Sv. Ignacij pove sv. Frančišku Ksaveriju samo te evangelijske besede: *Kaj pomaga človeku, naj si ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi* — in popustil je svet in njegovo veselje ter postal tolik učenik nevernikov in od Boga obdarovan čudodelnik. Le kaj malega je začel ta ali oni v pivnici piti, s časoma pa se je razvadir in postal strašen pijanec in zapravljevec. Mladenič le eno samo nespodobno besedo zine in dekle enkrat nesramežljivo pogleda misleč si: saj to ni nič hudega, ali kvas nečistosti se je že vmešal v mlado mehko srce: za prvimi besedami se navadi mladenič klofati, in dekle nespodobno znanje delati, in predno mislita, sta oba v strašen greh zakopana, kakor David, ki je s tujo ženo prešestoval in njenega moža umoriti dal, zato, ker se je neprevidno oziral in ni prve misli vsled nečistega pogleda v sebi zatrl. Glejte, tako iz malega

zraste veliko. In to imenitno resnico nam Jezus danes pred oči stavi. Majhno in neznatno je gorčično zrno, pa s časoma zraste iz njega drevo, tako da pridejo ptiči spod neba in prebivajo na njegovih vejah; le malo kvasu je potreba in skvasi veliko moke. Ne smemo toraj malih reči zanemarjati in zaničevati: z malimi rečmi si lahko nebesa, ali pa tudi pekel zaslužiš. Obe priliki pa se zamorete obrniti tudi na mali ali odpustljivi greh. Veliko jih je, ki imajo male grehe le za kaj majhnega in si nič iz tega ne storé, ako imajo tudi že več malih grehov na vesti. To pa je omilovanja vredna zmota. Tudi mali grehi so veliko hudo, naj jih premislimo same na sebi ali po tem, kar iz njih pride. To resnico vam bodem danes obširneje razložil ter vam pokazal: da je mali greh veliko hudo, 1. sam na sebi in 2. zavoljo nasledkov, ki iz njega pridejo.

I. Mali greh je prelomljenje božje postave v majhni reči, p. ko bi se zlagal v mali reči, ali bi kdo zapovedan praznik hlapčevsko delo opravljal kake pol ure, vendar tako, da bi nobenemu pohujšanja ne dajal; ali pa je prelomljenje božje postave tudi v veliki reči, pa ne popolnoma prostovoljno, p. če hudobije greha prav ne spozna, ali da mu manjka pravega privoljenja zavoljo velike raztresenosti ali velike razdraženosti. Ako toraj pravim, da so tudi mali grehi veliko hudo, ne mislim tistih malih pregreškov, katere tudi goreč kristijan iz neprevidnosti, iz naglosti ali iz človeške slabosti večkrat stori, in katerih se nikdo brez posebne božje milosti ne more ogniti, p. kaka nejevolja, razmišljenost v molitvi; mislim pa one male grehe, katere kdo z zavednostjo, radovoljno, s premislikom stori. In taki mali grehi so veliko hudo, velik zleg že sami na sebi: ker so razžaljenje božje, ker z njimi žalimo Boga, največje ljubezni vredno dobroto in lepoto. Vsak, tudi najmanjši greh, je nepokorščina do Boga, če tudi le v mali reči, in ta nepokorščina ga mora žaliti. Vse, karkoli hoče v nebesih in na zemlji, vse se godi po njegovi volji. On migne in zbudi se v zemljinem notranjem nemir, da se stresa ona in ž njo prestrašeni zemljan. On nagromadi oblake v višavi, skozi nje pusti zasvetiti se strašnim žarom ognjeni blisk. Solnce vzhaja in zahaja, kakor mu je Bog odkazal, mesec in zvezde se svojo pot vrtijo, rože rastejo in cvetó, ptice pojó pod nebom, ribe plavajo po vodi, kakor jim je Bog odločil, angelji spolnujejo božjo voljo v vseh rečeh; le samo človek, reven črvič zemlje, se ustavlja Vsegamogočnemu, kedar greši, če tudi le z malim grehom, ker ne spolni božje volje, ampak dela po svoji volji; vprašam: ali ni to razžaljenje neskončnega veličanstva?

vprašam: ali ne žali Boga neskončno modrega, ki nam nič nepotrebnega velevali ali prepovedovati ne more, ako si ljudje v božjih zapovedih takorekoč izbirajo in spolnijo to, kar se njim prav zdi, kar pa jim ni všeč, ni po njih volji, tega pa ne storé, akoravno Bog ukazuje? Vprašam: ali ne žali Boga neskončno svetega, ako ljudje, če tudi v malih rečeh, vendar to ljubijo in delajo, kar On sovraži?

Ako bi ti imel prijatelja, ki bi ti bil že mnogo dobrega storil in bi ti vsak dan nove dobrote skazoval, ali bi to ne žalilo tvojega prijatelja in dobrotnika, ako bi tebi ne bilo dosti mar za njega, ako bi ga v kaki manjši reči žalil, ali bi ga mrzlo sprejel, ko bi te obiskal, bi ne spolnil njegove želje ali prošnje, ali bi ga ne pozdravil, če bi ga srečal — vprašam: ali bi ne bilo tako tvoje obnašanje nehvaležno, razžaljivo? In glej, tako stori vsak človek z najmanjšim grehom Bogu, svojemu najboljšemu prijatelju, svojemu največemu dobrotniku. Ali ni mar mali greh zares pravo hudo?

Da, za smrtnim grehom je mali greh največje hudo na svetu. Vsaka nesreča, ki se zgodi, zadene le stvari, greh pa, če je tudi le mal ali odpustljiv, Boga samega sramoti in onečasti. Njega, ki je neskončno popolnoma bitje, toraj vreden vse časti in ljubezni. Zato pravi sv. Tomaž Akvinski: *Vsak človek naj raje umrje, naj raje vse pretrpi, kakor da bi Boga žalil le z enim grehom, in to ne s smrtnim, ampak tudi z odpustljivim grehom.* Pretresljive so besede sv. Anzelma, ki pravi: *Ako bi mogel z enim malim grehom iz pekla rešiti vse pogubljene v ta namen, da bi v nebesih božjo čast poviševali, bil bi vendar ta mali greh večje razžaljenje božje, kakor češčenje božje, ki bi mu ga to nezmerno število iz pekla rešenih v nebesih skazovalo.* To je mali greh sam na sebi.

II. Premislimo sedaj še njegove nasledke.

1. Vsak mali greh več ali manj omadeževa našo dušo in otemni njeno lepoto. Nič ni lepšega in ljubeznivejšega, kakor duša, ki je čista in brez vsega madeža, ki se v lepoti milosti božje lesketa. Kolikor zlato solnce v svetlobi preseže zvezde na nebu, toliko preseže čista duša v lepoti vse druge stvari na zemlji. Ona je podoba božja, ki je izvir vse lepote, in bolj ko je čista, bolj ko je sveta, bolj je Bogu podobna, toliko krasnejša je nje lepota, katere se sveti. Gotova resnica pa je, da vsak, tudi mali greh, našo dušo omadeževa in otemni njeno jasno lepoto. Kakor tudi lahko dihanje otemni ogledalo, ker se na njem pot naredi, da se ne vidi več podoba v ogledalu, tako otemni vsak greh podobo božjo v ogledalu naše duše. Ena grešna misel, en nespodoben pogled, ena nepremišljena beseda, eno le ne-

koliko pregrešno dejanje je že zadosti, da omadeževa čistost duše ter jo v zamero pripravi pri Bogu, ki tudi pri najčistejših madeže najde. Zato:

2. Mali greh pomanjša v nas posvečujočo gnado božjo. Veče sreče za človeka ni, kakor če živi v posvečujoči milosti božji. Imaš to, verni kristijan, blagor ti in ko bi bil tudi največi siromak na zemlji: kajti po posvečujoči milosti božji si otrok božji, ljubljeneec in prijatelj božji, vsako dobro delo v milosti božji storjeno in vsako opravilo v takem stanu iz ljubezni do Boga opravljeno ima plačilo za nebesa, in ako v stanu milosti božje do smrti stanoviten ostaneš, zadobiš večno zveličanje. Nasproti pa je najbolj srečni človek brez milosti božje v resnici omilovanja vreden in najbolj bogati pravi ubožec, ker ves njegov trud, vsa njegova dela brez posvečujoče gnade storjena so za večnost zgubljena. Iz tega lahko spoznamo, kako res hudo je tisto, ki v nas milost božjo manjša — in glejte, to ravno je mali greh.

Takega kristijana gotovo ne ljubi Bog več tako, ako ga z malimi grehi žali. Mislite si gospodarja in hlapca. Prva leta hlapec gospodarju zelo zvesto služi in ga v ničemur ne razžali; pozneje pa postane bolj vnemaren; varuje se sicer, da gospodarja v velikem ne razžali, ali v več manjših rečeh pa mu zoper njegovo voljo dela. Sodite zdaj sami, ali bo gospodar zdaj še hlapca tako rad imel, kakor poprej? Mislim, da ne. Toliko manj ga bo gospodar rad imel, kolikor manj je priden. Ravno taka razmera je med Bogom in med nami. Ako mi ljubimo Boga, svojega gospoda čez vse in se varujemo slehernega tudi malega greha, nas tudi Bog ljubi. Smo pa mlačni in mrzli v njegovi službi in ga v malih rečeh večkrat žalimo, se tudi njegova ljubezen do nas manjša, in manjša se v nas gnada božja. Bog nam odtegne zavoljo naše nezvestobe zavoljo malih grehov milost za milostjo, dokler tako oslabimo, da v velike grehe zaidemo. In to je tretji žalostni nasledek malih grehov:

3. Da nas sčasoma v smrtne grehe pripeljejo. *Kdor majhno zametuje*, pravi sv. Duh, *bo sčasoma padel* (Sir. 19, 1.) — namreč v smrtne grehe. In sv. evangelij pravi: *Kdor je v malem krivičen, je tudi v večem krivičen*. (Luk. 16, 10.) Kako malo teže ima žitno zrno in se nič ne pozna, ako ga nekoliko v čoln vspesh, ali ako z žitnim zrnem čoln, ladijo preobložiš, se potopi. Dež pada v čisto majhnih kapljicah, ali vendar povodenj in veliko razdejanje napravlja. Tako nas tudi mali grehi, ako se v nas namnožijo, v nesrečo velikega greha pripeljejo. Judež je po malem za svojo žlahto jemal od mi-

loščine, ki mu jo je Gospod izročil; in kam ga je ta nezvestoba pripeljala? Da je svojega Gospoda izdal in se slednjič z vrvjo obesil. Kaj je k prešestovanju in umoru prignalo kralja Davida, ki je bil mož po volji božji? Mar ne en nepremišljen pogled? Kaj je toliko ljubo nedolžno deklico, ki je bila veseljé svojim starišem, kaj jo je storilo očitno grešnico, da zdaj vsem domačim oči pokriva? Nespodobne misli, nepotrebno lišpanje, predrzni pogledi, grdi pogovori, potem zanemarjenje vsakdanjih molitev, opuščanje prejemanja svetih zakramentov, za tem ponočno vasovanje, in nevesta Kristusova postala je grda nečistnica. Pač res: iz malega izraste veliko.

4. Pomislimo še slednjič, kako Bog, neskončno pravični kaznuje tudi male grehe že na tem svetu pogostoma.

Lotova žena je radovedno zoper angeljevo prepoved gledala pogin gorečih mest Sodome in Gomore — in okamnela je. Mojzes je le enkrat dvomil nad božjo vsegamogočnostjo, ali bo pritekla voda iz skale, po kateri mu je Gospod udariti ukazal, in zameril se je Bogu tako, da je umrl v puščavi in ni peljal Izraelcev v obljubljeno deželo. Marija, sestra Mojzesova, je samo nekoliko zoper brata godrnjala in precej jo je za kazen Bog po vsem životu z gobami udaril. David je ukazal iz nečimernosti svoje ljudstvo prešteti, da bi videl, koliko podložnih ima; pa glejte, zovoljo te na videz majhne pregrehe ga je Bog tako kaznoval, da mu je v treh dneh kuga pomorila 70.000 mož. Caharija je bil mutast do rojstva svojega sina, ker ni veroval besedam angelja Gabrijela.

Kakor nekdanj, kaznuje Bog male grehe tudi dandanes večkrat. Marsikoga zadene ta ali una nesreča, te nesreče niso le kar primerljeji, za kar jih neverni svet ima, so veliko več naredbe božje, kakor spričuje prerok Amos (3, 6.) rekoč: *Je li kaka nesreča v mestu, katere bi ne bil Gospod napravil?*

In ako Bog ne strahuje malih grehov v sedanjem življenji, toliko ostreje jih bo kaznoval na onem svetu v vicah, ako se jih grešnik tukaj ni spokoril, in v njih umrje, zakaj nič omadežanega ne pojde v nebeško kraljestvo. Vsak madež malega greha bode z ognjem v vicah očiščen, preden se nam bodo vrata nebeška odprla, kajti Jezus sam pravi: *Povem vam, da za vsako prazno besedo, katero bodo ljudje govorili, bodo odgovor dajali sodnji dan.* (Mat. 12, 36.)

Presunljiv zgled je pripovedoval neki misijonar iz Nemškega, ki je duhovnom v Ljubljani duhovne vaje vodil. Škof je v Kolinu živel v slovesu svetosti in pobožno umrl. Po smrti se je prikazal v vodi, čez katero je jezdil neki duhoven. Škof ga prosi, naj mu poda saj roko in ga potegne iz vode. Duhoven ga prime za roko, ali ta je bila vsa goreča, vžgana, tako da se je tudi roka duhovnu do kosti

vžgala, pozneje pa čudežno bila ozdravljena. In zakaj je trpel škof v vicah? Zato le, ker nekterikrat ni o pravem času brevirja opravil.

Varujmo se toraj, ljubi moji, vseh, ne le velic, tudi malih grehov. Res, da brez posebne pomoči božje se ne moremo popolnoma vsega greha varovati; *zakaj v mnogem se pregrešimo vsi*, (Jak. 3, 2.) pravi sv. apostelj in tudi *pravični sedemkrat*, (to je velikokrat) *pade*. (Preg. 14, 16.) Ali vendar taki pregreški, ki niso storjeni iz hudobije, ne s premislekom, ampak po človeški slabosti ali v naglosti, nam ne škodujejo tako hudo, zlasti ne, ako jih obžalujemo, kakor hitro se jih zavemo.

Vsako jutro pa, dragi v Kristusu, storimo trdni sklep, da se hočemo varovati vsakega greha, tudi najmanjšega, zlasti tistega, katerega smo že večkrat storili, prosimo pa tudi vsako jutro Boga, naj nas on varuje in podpira s svojo mogočno pomočjo, da mu bomo tudi v malem zvesti, da tako postanemo vredni, da nas kedaj postavi čez veliko in sprejme v svoje večno veselje. Amen.

Anton Kukelj.

2. Kaj nas ptice učijo?

Mat. 13, 32.

Vvod. V obeh prilikah današnjega evangelija pomeni „kraljestvo božje“ sv. cerkev. Vendar različno; v prvi je povdarjeno razširjanje sv. cerkve, v drugi pa to, kar je storila in stori cerkev v srcih človeških: kakor kvas vso moko spremeni... Obe priliki pa lahko po pomenu nekakšno strinjamo, ako premislimo, kakšne nauke nam dajajo ptički, o katerih je v prvi priliki govorjenje.

Izpeljava. Ako pomeni drevo sveto cerkev, ki sedaj svoje košate in široke veje razteza okrog in okrog zemlske krogle, lahko rečemo, da pa *ptice, ki počivajo v njegovi senci*, so katoliški kristijani. Kvas Jezusove cerkve bi nas moral tako prenarediti, da bi bili ljubim ptičkom podobni.

1. Ptice so pridne živalice: a) že prav zgodaj se prebudijo, že pred dnevom začnejo nekateri peti (petelin...); b) skrbno živeža iščejo, ves dan si dajo kaj opraviti; c) koliko storijo za mlade svoje! — Lenoba je grd madež vsakega kristijana... Neskrbna zanikanost starišev...

2. Ptice so bojazljive, plahe živalice: a) najmanjši šum jih splaši; b) ko zapazijo nevarnost, bežijo; c) nekatere so vedno skrite

v samoti ter ne pridejo blizu ljudi; d) kako varujejo mladiče! (Na varne kraje gujezda pripenjajo, mlade branijo . . . Čuječo kokljo sam Zveličar pohvali.) — Največ kristijanov zaide in se pogubi zato, ker se ne ogibljejo grešne nevarnosti in ker varuhi ne čujejo . . .

3. Ptice so vesele, zadovoljne živalice: a) ves ljubi dan ti mnogo prepevajo; b) zaradi prihodnosti nimajo praznih in tužnih skrbi; Kristus sam jih v tem oziru pohvali: *Poglejte ptice pod nebom . . . c) ne grabijo, kakor skopuhi, na kupe, marveč si le za sproti živeža iščejo . . . Z malim zadovoljen boji tudi kristijan, in prazni žalosti naj se ne prepušča, ker veselega darilca ljubi Gospod.*

4. Ptice so čiste in krotke živalice: a) varujejo se blatnih tal; b) rade se umivajo; c) pohlevno priprostost golobov Gospod sam priporoča rekoč: *Bodite priprosti kakor golobje . . .* Naj poslušajo kristijani glas Gospodov!

5. Ptice ljubijo višave: a) že take, ki malo letajo, ne sedajo rade na zemljo . . . b) sploh, kakor prilika pravi, rade bivajo na vejah . . . c) mnoge ostajajo le na visokih gorah, ali večino dneva letajo po prostem zraku . . . Tudi kristijan naj se preveč ne zaveruje v zemljo; misli in čutila naj gostokrat, zlasti v molitvi, povzdiguje v višave; v nebesih je njegov zaklad, tam boji tudi njegovo srce.

6. Tudi med ptiči so nekateri, ki imajo slabe lastnosti: a) ponočne sove, ki temo ljubijo . . . b) ptice roparice . . . ter c) take, ki jim le mrhovina diši, ali ki le po blatu in močvirju brbajo . . . Pa take so strah navadnim nežnim ptičkom. — Tudi med kristijani so in bodo do sodnega dneva po Jezusovi napovedbi zlobneži — plevel med pšenico — ki so prava kuga dobrim, ki naj se jih ogibljejo, kar morejo . . .

Konec. Naj nam nauki in milosti sv. cerkve dajajo peruti, da se visoko povzdigujemo nad nečimernim in grešnim svetom, ter zdaj zadovoljno, veselo in nedolžno živimo, da poletí ob smrti duša naša v rajske višave . . . Zgodilo se bode pa to le tedaj, ako se nad nami spolni tudi druga evangelijska prilika: ako nauki sv. vere, sv. zakramenti in drugi pripomočki, ki nam jih ponuja sv. cerkev, tako prevzamejo in prenamenjajo naše misli in želje, naše besede, naša dela, kakor je kvas prenamenal tri polovnike moke . . .

Poslednja nedelja po binkoštih.

Poslednja sodba.

In bodo videli Sinú človekovega priti
v oblakih nebá z veliko močjo in ve-
ličastvom. Mat. 24, 30.

Zopet smo na koncu cerkvenega leta. Zadnjo pobinkoštno nedeljo danes praznujemo. Spomin obhajamo še enkrat vstajenja, vnebohoda Izveličarjevega, spomin poslanja svetega Duha, potem pa bomo v kratkem vzeli slovó od letošnjega cerkvenega leta in z nova začeli praznovati spomine najimenoitnejše svete naše vere.

Slovesni, a kaj tako govorim, resnobni so dnevi slovesa, resnobni so trenotki ločitve. Slovó bomo tudi mi dali danes cerkvenemu letu, ločili se bomo od njega. Komú bi se toraj zdelo čudno, ako danes katoliška cerkev, kot zvesta oznanjevalka srčnih naših čutil, z vso resnobo oznanuje sv. evangelij, spominjajoč nas žalostnih, prebridkih ur, katere so morale zadeti nespokorjeno ljudstvo judovsko, a tudi kličeč nam v spomin bridka in grozna znamenja, ki bodo naznanjevala „strašni dan, dan plačila“, dan vesoljne sodbe. *In takrat se bo prikazalo znamenje Sinú človekovega na nebu, in tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji, in bodo videli Sinú človekovega priti v oblakih nebá z veliko močjo in veličastvom.*

Zakaj bo prišel Sin človekov? Čemu z veliko močjo in veličastvom? Tako nam odgovarja na to apostolska vera: *Prišel bo sodit žive in mrtve.* Neskončni pravici božji toraj pričevanje dajat bo prišel tisti dan naš Odrešnik. Zato tolika moč, odtod toliko veličastvo, zato mu služijo angeli kot priče, zato mu kličejo človeški rodovi od vseh štirih vetrov. *Prišel bo sodit žive in mrtve.*

Kot veren tolmač čutil sv. cerkve, naj bi tudi duhovnik z lece govoril vernim poslušalcem o strašnem dnevu plačila, ko zemlja se bo v prah zdrobila. Predragi poslušalci! Sveti Duh pravi: *V vseh svojih delih spominjaj se štirih poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil.* Premislimo tudi mi po navodu sv. cerkve eno izmed štirih poslednjih reči: sodbo. Imenuje se vesoljna ali poslednja sodba. Zakaj tako, učilo nas bo današnje premišljevanje, katero začnem v imenu Jezusovem.

I. Vesoljna bode sodba. Vsi ljudje, vseh časov, vseh krajev bodo skupaj sojeni. *Vsi, pravi sv. apostelj, moramo se prikazati pred sodnjim*

stolom Kristusovim, da sprejme vsakateri, kakor je delal, dobro ali hudo. Ne bode toraj razločka med kraljem in kmetom, med cesarico in beračico, med mladeničem in starčekom, vse ljudi zadela bode skupna sodba božja. *Kristus bo prišel soditi žive in mrtve.* Kako je to mogoče! utegnil bi si kedo misliti. Toliko ljudi, od začetka sveta pa do sodnjega dné! Ta sodba trajala bode več milijonov let. A Bogu je vse mogoče. Misli si, da si v sobi z mnogimi drugimi ljudmi. V tej sobi pa je strašna, črna tema. Tu pač ne moreš nobenega spoznati, nikogar pogledati, kaj dela itd. Če pa naenkrat prižgeš v tej temni sobi svetlo luč kakor solnce, spoznal boš lahko vsacega, videl vsacega, vedel od vsacega, kaj dela in počenja. Tako bo tudi vsemogočni Bog o poslednji sodbi um vsacega človeka razsvetlil, da bo lahko spoznal, kaj je storil dobrega ali slabega v svojem življenji, a tudi kaj so drugi ljudje učinili dobrega ali slabega. Kakor v ogledalu lahko zreš svoje obličje, kakor svojega bližnjega lahko spoznaš, kadar vanj pogledaš, tako bodeš gledal pred seboj v vesoljni sodbi življenje in dela svoje pa tudi svojega bližnjega. Takrat bodo očite vse tvoje misli, želje, besede, dejanja, takrat bo znano vse, kar si opustil storiti dobrega!

Da, kako se skrivate sedaj misli v globini človeškega srca, kako se bojite na svet! O vesoljni sodbi bo vse odkrito. In želje, kako počivate v srcu človeka in se bojite ugledati beli dan, da bi vas ne spoznal prijatelj, kateremu slabo želite, da bi vas ne slišal dobrotnik, kateremu nesrečo privoščite. Skrivajte se misli in želje v tem življenji sodnji dan bote vse odkrite.

Koliko se marsikedo boji, da ne bi solnce obsijalo njegovih slabih del, koliko pregreh, ostudnih, Boga neskončno žalečih, človeka v pogubo tirajočih je sedaj gosto zakritih v nočno temoto. In gorjé marsikomu, ako bi bila njegova dela odkrita! Bled in rudeč bi postal ob enem, da, skopnel bi na mestu same sramote. A kakor rečeno, ljudem se marsikaj skrije, a sodnji dan bodo vsa dela odkrita. Še celo to bode jasno, koliko je kedo dobrega opustil. Še to bode znano, kolikrat si zamujal molitev, kolikrat zanemarjal sprejemanje svetih zakramentov, kolikrat opuščal sv. mašo, kolikrat si videl svojega bližnjega v revi, nesreči, bridkosti, pa trdovratno mimo njega šel. Z eno besedo, vse, prav vse življenje naše bo odkrito sodnji dan: hudobno pa tudi dobro. Tudi pobožnih življenje bo očito, tudi njih grehi bodo znani. A znano bode tudi, da vsi ti grehi so odpuščeni, da za vse te pregrehe so se zadostno spokorili. In to spokornikom ne bo v sramoto, marveč v veliko čast. Tudi kralj David je grešil, močno

Boga razžalil. Ali pa je zanj sramota, ako mi to vemo? Nikakor, kajti vedno moramo občudovati žalost, kesanje in spokornost njegovo. Davida zaradi tega spoštujemo kot svetega moža. In tako se bode zgodilo z vsemi spokorniki poslednji dan.

To naj nam pojasni prikazen pobožne device Marine. Videla je v svojem duhu moža, ki je na svetu obilo grešil in je bil zaradi svojih obilih pregreh obglavljen. Pred smrtjo pa se je odkritosrčno spovedal, svoje grehe obžaloval in srčno željo imel pokoro delati. Marina videla je tega moža oblečenega v belo obleko, ki pa je bila raztrgana na mnogih krajih. A povsodi, kjer so se kazale luknje, bila je obleka prepletena in prevezena z zlatimi nitkami, okrašena z biseri in dragimi kameni, tako da se je zdelo, kakor da so te zaplate na kras vsej obleki. Tako bodo tudi sicer pregrehe spokornikov na sodnji dan očite, a jasna bo tudi pokora za te grehe in tako življenje spokornikov ne bo ostalo na sramoti, pač pa v slavi in veličastvu.

Tako bode sodnji dan, kakor poje cerkvena pesen: *Bukve bodo prinesene, v katerih dela so storjene, dobre vse in nepošteno. Vse, karkoli je zdaj zakrito, Pred sodnikom bo očito, Kaznoval bo vse srdito.* Vse bo sojeno, vse hudobno obsojeno. — Kristijan moj! Ali si že kedaj v svojem življenji živo premišljeval to resnico? Misli hudobne, želje zlobne, dela pregrešna, dolžnosti zamujene — vse bo odkrito, vse obsojeno. Spomni se na vesoljno sodbo, kadar te skušnjava muči s slabimi mislimi, kadar te hudo nagnenje zapeljuje v slabe želje, kadar te lenoba odpravlja od zvestega spolnovanja zapovedi božjih. Spomni se vesoljne sodbe, kadar bo v tvojem srci donela nesrečna pesem: naj si bode, saj me nihče ne vidi . . . *Premislite, kliče sv. Krizostom, ko bi le eno skrivno hudobno dejanje katerega izmed nas očito bilo pred tem zbranim ljudstvom: bi li ne hotel raje skopneti, v zemljo se vdreti, kakor gledati toliko prič svoje pregrehe? Kaj pa bomo prestali še le takrat, ko bo pred vsem svetom vse naše življenje na pozorišče (na ogled) izpostavljeno!* — Zatoraj pravi prerok Sofonija (1, 15. 16.): *Dan jeze bo tisti dan, dan stiske in bridkosti, dan nadloge in reve, dan temote in mraka, dan megle in viharja, dan trobentinega bučanja zoper trdna mesta in zoper visoke tabore.* In današnje sv. evangelje: *Tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji.* Zares: strašen dan bo dan plačila, dan vesoljne sodbe!

II. Vesoljni sodbi pravimo tudi poslednja sodba, zato, ker bo ta sodba veljala za vedno, za celo večnost, ker je izrek neodjenljiv, nespremenljiv.

Pri posvetnih sodbah seveda ni tako. Če je zatoženec obsojen, se lahko pritoži na višo sodnijo, in če so tudi viši sodniki izrekli,

da je kriv, se še lahko napravi priziv na najvišjo sodnijo. In če bi ga tudi ta sodnija obsodila, še smé upati pomiloščenja, da, če bi bil tudi za vse življenje v ječo obsojen, ima vendar še vedno tolažbo, da ga bo smrt ječe rešila. Toda gorjé! sodnji dan ne bo tako. Takrat obsojen — na veke obsojen, takrat pogubljen — na veke pogubljen. To bode zadnja — poslednja sodba!

Neskončno pravični sodnik obrnil se bode najprvo na desnico rekoč: *Pridite, blagodarjeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta!* Potlej poreče tudi tistim, kateri bodo na levici: *Poberite se spred mene, prokleti, v večni ogenj, kateri je pripravljen hudobnemu duhu in njegovim angeljem!* Na te besede ne bo izgovora, ne priziva, ne odmora. Sodba izrečena, bo precej izvedena. Tako namreč pristavlja sv. pismo: *Pravični pojdejo v večno življenje, krivični pa v večno trpljenje.* To bode zadnja — poslednja sodba!

Nepokornemu ljudstvu izraelskemu govoril je nekda Bog: *Ne bom se te usmilil, naj bi tudi Mozes in Samuel za-te prosila.* Tako se bo godilo poslednji dan. Naj bi se kedó še bolj izgovarjal — poslednje sodbe ne bo izpremenil, naj bi še toliko prosil, nobena prošnja ne bo pomagala. Naj bi tudi angelji padli na svoja obličja in v najtoplejših prošnjah prosili zanj, naj bi vsi svetniki svoje priprošnje zastavili pred nebeškim sodnikom, naj bi tudi blažena Devica Marija povzdignila svoje roke in goreče prosila za tega ali onega obsojenca, nič ne bo pomagalo. Pravični sodnik jej bo pač odgovoril: *žena, kaj to tebi in meni mari?* To bode zadnja — poslednja sodba!

S čudovito zgovornostjo je nekda popisoval sv. apostelj Pavel strahoto in grozo poslednje sodbe rimskemu oblastniku Feliksu in njegovi ženi. Oba sta ga pazljivo poslušala in konečno pravi Feliks Pavlu: „Za sedaj le pojdi, ob priložnem času te bom pa poklical“. Ginila je zavest poslednje sodbe celó pagane. Ali tebi, kristijan moj! vera v poslednjo sodbo gré k sreči? Kamor drevo pade, ondi obleži. Kakoršna sodba, taka večnost. In pri sodbi zavržen, na veke zavržen, od Boga ločen, od nebes izključen, večno pogubljen! Ali ni to strašna, pregrozna obsodba? Taka bode krivičnih zadnja, poslednja sodba!

V življenji sv. Metoda berem, da je prišel na svojih misijonskih potih v bolgarsko kneževino h knezu Bogorisu. Le-ta sprejame ga prijazno in akoravno še pagan, naprosi ga, naj mu v sobi na steno naslika kaj posebno strašnega, tako, da bode vsacega groza obšla, ko sliko vidi. Sveti umetnik mu naredi podobo poslednje sodbe, Jezusa na veličastnem prestolu v sredi angeljev srditega sodnika, pred sodnim stolom vse ljudi brez razločka zbrane, trepetaje čakati

svoje sodbe. Vse je bilo tako živahno in ognjeno slikano, da je človeka svet strah preletel videti podobo. Ko je bila slika dodelana, jo kralju pokaže. Videti jo, se Bogoris prestraši in slišati o strašni sodbi božji ne more milosti božji se dalje ustavljati, se dá v krščanski veri Metodu podučiti in krstiti.

Tak vpliv imela je na paganskega kneza samo podoba sodbe božje. O ko bi si pač tudi mi globoko v srce vsadili spomin na poslednjo sodbo. Prepričan sem, da potem bi ne bilo med nami toliko kristijanov le po imenu, ne toliko sre mrtvih za dobro. O kako bi v zavesti na poslednjo sodbo božjo radi zatirali iz svoje duše pogubljive nečiste misli, pohlepne želje, črna pregrešna dela in opravila! V zavesti poslednje sodbe, bi gotovo ne pozabili služiti Bogu, ki nas je vendar za-se vstvaril. Kristijanje! Kdor nesrečo, ki bi ga utegnila zadeti, naprej vidi, se je bo lože ognil, lože obvaroval. Kdor na sodbo večkrat misli, ga njena strahota ne bo zadela.

V Monakovem, tako nam pripoveduje pobožen pisatelj, živel je pošten meščan, ki je dajal cesarju, kar je cesarjevega in Bogu kar je božjega. Ta mož je očitno pripoznal, da je začel bogoljubno živeti vsled pridig nekega pobožnega duhovnika. Ko je smrtno obolel, prosil si je tega duhovnika, se mu je zahvalil za vse lepe nauke. „Posebno“, je rekel, „ginila me je ena beseda, nikdar je nisem mogel pozabiti. Posebno za to besedo, stotera vam hvala!“ „In katera je bila ta beseda?“ vpraša duhovnik. Bolnik odgovori: „Dolgo, še ni večno, toda večno je dolgo“.

V resnici, ljubi moji! dolgo še ni večno; sto, tisoč, milijon let je dolgo, a ne večno. Toda večno je dolgo, silno dolgo, strašno dolgo, grozno dolgo — za pogubljenega.

Kristijan predragi! Enkrat bode vesoljna sodba, poslednja sodba, potem pa večnost. Kakoršna bo za-te sodba, taka bo večnost. Ali bo srečna, ali nesrečna? Kdo bi danes to vedel? Sam glej! Amen.

Andr. Karlin.

Prva adventna nedelja.

I. Cerkveno leto. — I. Zgodovina adventa, kako ga pričnimo.

Gospod, pokaži mi svoja pota in uči
me svojih stez! Ps. 24, 4.

Cerkev z visokim zvonikom vabi z neko posebno skrivnostno močjo k sebi vsacega kristijana. Kako tudi ne? Pobožni kristijan ima v cerkvi svoj zaklad, zato ga tje v cerkev vleče njegovo srce k Bogu

— svojemu zakladu. Nedelja bi zanj ne bila nedelja, ko bi ne bil v cerkvi; vé namreč, da tu prebiva njegov najboljši prijatelj, ki ga uči z božjo besedo in hrani s svojim Telesom, da ne omaga na potu v večnost. Dan za dnevom se obhaja v cerkvi sv. maša in vedno enako; nedeljo za nedeljo se oznanjajo božji nauki vedno isti in vendar se pobožni kristijan ne naveliča cerkve, vedno mu je vse novo. Zakaj pač? Zato ker mu cerkveno leto podaja vsak čas in vsak praznik novih misli in čutil. Kakor otrok očeta, ki je že dolgo z doma, tako težko pričakuje kristijan v adventu prihoda Odrešenikovega; in kako se s cerkvijo raduje o Božiču pri jaslicah, kako trepeče ž njo v postnem času zaradi svojih grehov, se jih kesa in v premišljevanji trpljenja Gospodovega išče tolažbe svojemu sreću, in veliki teden, ko se zagrnejo cerkve v temó, ko se v njih prikaže božji grob, ah kako čutimo, da je blizo trpeči za nas umirajoči Jezus . . . In Velika noč, Vnebohod in Binkošti, kako zopet to krepi, z upom navdaja naša srea in vmes ti ljubki, nebeški Marijini prazniki in godovi prijateljev božjih, kakor prijetno dišeče cvetice so zasejani v cerkvenem letu, ki kristijanom lepšajo trudapolno življenje. Pa ne le pobožni kristijan, tudi hudobnež se ne ubrani vplivu cerkvenih praznikov. Sveti večer, veliki petek, verne duše — ali ne prestrašijo ti dnevi tudi grešnikovega sreća, ali ne čuti, kako da je pri njem vse prazno, ali ne misli nazaj na one srečne čase, ko se je tudi še on veselil, žaloval, ko je tudi še on molil s cerkvijo? O tudi pri takih izgubljenih sinovih se ob takih prilikah prikrade na skrivnem kak vzdihljaj iz sreća, kaka molitev, kak sklep, a kaj: dan mine, mu iz spomina izgine in sklep je pozabljen! O, da kristijani bolje poznajo skrivnosti cerkvenega leta, njegove čase, gotovo bi se laže spokorili in ostali bolj stanovitni.

Da se to raje zgodi, namenjen sem letos vam razkladati pomen cerkvenih časov in nedelj, da bi s sv. cerkvijo praznovali in obnavljali delo božjega odrešenja, ki ga nam sv. cerkev kaže s svojim bogočastjem, v pomenljivih cerkvenih obredih in navadah. Rad bi vas soznanil vsaj nekoliko z duhom sv. cerkve, ki jo prešinja v raznih cerkvenih časih, z duhom, katerega rosi nanj Duh božji sam. Poznam pa svojo slabost in vem, da ne tisti, ki sadi, je kaj in ne, ki priliva, mar Bog, ki rast daje, zato kličem danes v začetku cerkvenega leta s sv. cerkvijo: *K tebi dvigam svojo dušo: Bog moj, va-te zaupam, ne bom osramoten; ne bodo me zaničevali moji sovražniki; zakaj nikdo ni osramoten, ki tebe pričakuje. Gospod, pokaži mi svoja pota in uči me svojih stez!* (Vvod sv. maše.) — Ker smo danes začeli adventni čas, zato vam pojasnim: 1. Zgodo-

vino adventa, kako se je ta čas začel in kako obhajal; 2. misli in čutila, ki naj nas spremljajo pri nastopu adventnega časa.

I. Cela stara zaveza od tistega časa, ko je razžaljeni Bog v svoji pravičnosti preklel zemljo zaradi greha, v svojem usmiljenji pa obljubil Odrešenika, pa do one noči, ko so angeli božji pevali nad hlevcem Betlehemskim: *Slava . . . Zveličar vam je rojen*, — ves ta čas, dolgih 4000 let je bil advent, čas priprave na prihod Gospodov. En glas doni v starem zakonu povsod: v postavi, v prerokih, v svetih pesmih: *Nebesa rosite ga in vi oblaki dežite pravičnega!* In prišel je pravični in nehal čas priprave. — Ker se pa prihod Odrešenikov skrivnostno ponavlja leto za letom v veselih božičnih praznikih, in ker se je treba na ta pomenljivi dogodek skrbno pripravljati, zato je že od starodavnih časov tudi v cerkvi v navadi pred Božičem čas priprave na prihod Gospodov ali advent.

1. Od začetka sv. cerkev ni imela imena in določenega časa za advent, dokler ni določila 25. decembra za božični praznik, s tem je bil tudi adventu odločen čas, dasi ga sv. cerkev ni v vseh časih enako dolgo obhajala. Vedno pa je skrbela sv. cerkev, da so kristijani v adventnem času pridnejše dohajali k službi božji, vestneje poslušali besedo božjo, postili se in sv. zakramente prejemali. — Tako je določil cerkveni zbor v Makonu l. 582, da naj se začnó kristijani pripravljati na Božič s sv. Martinom, odtod je prišel v navado post sv. Martina. Zato so se kristijani, kakor sedaj na pustni dan, tako tedaj dan sv. Martina malo povešeli in si privoščili boljših jedi; post ta je sicer zginit, a gos sv. Martina nas še spominja te navade. Da se je v adventnem času bolj pogosto oznanovala beseda božja, nam pričajo pisma od leta 846, v katerih prosijo škofje vladarja Karola Plešastega, da naj jih v adventu in postu oprosti državnih in vojaških dolžnosti, da jim ostane več prilike oznanovati božjo besedo. V 11. stoletji skrči papež Nikolaj I. adventni čas na štiri tedne, kakor razvidimo iz pisma njegovega do Bulgarov. Lahko toraj rečemo, da v tej obliki kakor sedaj obhajamo adventni čas že tisoč let.

2. Zgodovina, kakor vidimo, nam ne poda posebno veliko posebnih natančnih poročil ob adventnem času, a iz vsega nam je lahko spoznati, da je bila cerkvi v tem času poglobljena skrb, da se kristijani s skesanim srcem in poboljšanim življenjem pripravljajo na božične praznike, kar nam lepo naznanijo sledeče besede: *Blizo, o Gospod, je že dan tvojega prihoda; pa prosimo te, preden prideš, očisti nas vseh madežev greha, odvzemi od nas vse, kar boš kaznoval pri poslednji sodbi, da nič ne dobiš obsodbe vrednega, ko prideš k nam, pravični Sodnik.* (Molitev iz mozarabskega misala za 5. adv.

ned.) Ó da bi pač tudi mi v tem duhu preživeli sveti adventni čas, kakor so ga preživljali nekdanji kristijani.

II. Da se to zgodi, pomislimo, kake misli in čutila naj nas navdajajo že pri nastopu adventnega časa.

1. Današnja nedelja je prva v adventu; z njo začenjamo novo cerkveno leto. To nedeljo imenujemo: „Ad Te levavi“ — „K tebi povzdigujem“, zato ker se stemi besedami začenja danes sv. maša. Pred sv. mašo so zapisane te-le besede: *Postanek pri Mariji Veči ali pri jasticah*. Kaj neki pomeni ta napis? V Rimu so se nekdam v adventnem času obhajale slovesne procesije v različne cerkve in za prvo adventno nedeljo so si zbrali kristijani lepo Marijino cerkev, kateri pravijo: „Pri jasticah“; zato ker v tej cerkvi hranijo betlehemske jaslíce. Dandanes v Rimu sicer ni več teh slovesnih obhodov, pač pa se omenjene dni v dotičnih cerkvah obhaja slovesnejša služba božja.

2. Za prvo postajo si je toraj sv. cerkev zbrala Marijino cerkev pri jasticah; pod Marijinim varstvom pričenja toraj cerkev novo cerkveno leto. Kako je to tudi za nas pomenljivo! V adventu bi sv. cerkev rada vzbudila v naših srcih živo hrepenenje po Odrešeniku, da bi se toliko vestneje s poštenim življenjem pripravljali na prihod Gospodov. Toda kdo se je bolj vestno pripravljaj, kdo bolj živo hrepenel po Odrešeniku, kakor ravno Marija, zato nas sv. cerkev k njej pripelje ter hoče reči: Kristijani, na Mariji se vzgledujte, kaka bodi vaša priprava za Božič! Stopimo zato v duhu tudi mi v to Marijino svetišče. Vstopivšim doné nam nasproti miloglasni spevi: *Kralja, ki ima priti, pridite, da molimo!* Razlegajo se po cerkvi glasovi hrepenenja, strahu, prošnja . . .

Kmalu pa potihnejo mili spevi in kakor trombe glas doné nam do ušes besede današnjih duhovnih molitev iz Izaija preroka: *Poslušajte nebesa in zemlja pazi, ker Gospod govori: Otroke sem izredil in povišal, oni so me pa zaničevali . . . gorje pregrešnim otrokom: zapustili so Gospoda, preklinjali so Svetega Izraelovega in od njega odstopili. Kam bi vas še udaril, ko nakladate hudobijo. Glava je vsa bolna in srce vse medlo.* (Iz. 1, 2. 4. 5.)

Koga ne pretresó te besede razžaljenega Boga? Njega, ki so ga judje zavrgli, ki se je ponižal do nas, ki je nekako zakril svoje božje veličastvo, da nam toliko lepše razodeva svojo neskončno ljubezen. Boga toraj so zavrgli judje in ah, zametujejo ga tudi sedaj hudobni kristijani. Med svoje je prišel in njegovi ga niso sprejeli, v temó je luč zasvetila, a teme je niso umele . . . Zastonj so peli angeli v

sveti noči, zastonj so se vklanjali božjemu Detetu pastirji, zastonj so prišli trije Kralji iz daljnih jutrovih krajev — Jeruzalem se je sicer vstrašil, je povpraševal, a zopet vse hitro pozabil!

Kristijani, ali nismo podobni judom tudi mi? Kolikrat se je tudi že nam o Božiču skrivnostno rodil naš Izveličar, kolikrat so tudi nam angeli peli na sveti večer, kolikrat so tudi nas že pastirčki od blizo in Modri od daleč vodili k jaslicam, a mi še vedno begamo v temi, mi še vedno nismo našli Odrešenika! A kedaj ga bomo našli, ker najti ga moramo, zakaj brez njega ni življenja? Komu pa, ako ne nam, kliče danes v listu sv. Pavel tako milo in odločno: *Noč je prešla, dan pa se je približal; vzremo toraj od sebe dela teme in oblecimo orožje svetlobe. Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v prepiru in nevošljivosti, temuč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa.* (Rim. 13, 12. 13.) Da, kristijani, čas je, da vstanemo od spanja, da se vzbudimo iz greha. Zato grešniki, vi strežite le svojemu slabemu poželenju, poslušajte nauk sv. Pavla, odvrzite greh od sebe in oblecite Gospoda Jezusa Kristusa; spolnujte njegovo voljo, da bo Kristus živel v vas, da tudi vi porečete z apostolom: *Ne jaz, mar Kristus živi v meni!* O kako bi bil jaz vesel, ko bi tudi danes vsacega grešnika te apostolove besede tako pretresle, kakor so pretresle grešnika Avgušтина. On jih prebere, premisli — in bil je drug, bil je nov človek, ki je oblekel Gospoda Jezusa Kristusa.

Kristijani, storimo tako tudi mi; adventni čas nas tega spominja. Prišel bo zopet Zveličar k nam kakor ljubeznjivo dete, zopet bo stezal svoje drobne ročice proti nam, o kristijani, ne zamudimo te prilike, ko nas tako prijazno vabi za seboj, ne zamudimo je, morda je za nas zadnja. Ne bo namreč prihajal Jezus vedno na zemljo kot Odrešenik, prišel bo tudi kot Sodnik in zemlja, ki nosi naše grehe, se bo odprla pred nami vpričo Sodnika in koga se tedaj primemo, ako le zemljo ljubimo? *Ako kdo nagloma umrje*, pravi sv. Janez Krizostom, *nas to prestraši; zbega nas potres ali strah pred kako nesrečo; kaj pa bo, ko se zdrobi pred nami vsa zemlja v prah, ko se zasliši trombe glas, če se pokaže svetá Gospodar v polnem svojem veličastvu vašim očem?* kakor nam kaže v groznih slikah ta prihod današnji evangelij, govoreč o poslednji sodbi. Na Jeruzalemu se je vse to izpolnilo do pičice in to nam je zagotovilo, da se enako zgodi tudi z nami. O da bi bili tedaj bolje pripravljeni, nego so bili judje.

3. Kaj nam je zato storiti? To nam pové sv. Andrej, apostol, s svojim življenjem in s svojimi nauki. S sv. Andrejem, pravijo na-

vadno ljudje, se začenja advent. Z apostolom križa toraj sv. cerkev začenja in končuje cerkveno leto. — Godove svetnikov bomo v duhu sv. cerkve prav praznovali še le tedaj, ako se oziramo vselej tudi na čas, v kateri je v svoji modrosti sv. cerkev postavila njih praznik. Zato si bomo tudi mi vselej ogledali kakega bolj znanega svetnika, občudovali njegov vzgled in poslušali v svoj prid nauke, ki nam jih daje v duhu tiste cerkvene dōbe, v kateri se obhaja njegov praznik.

Andrej, brat Petrov, gré za Jezusom na povabilo: Pojdita z menoj, in ne bota več rib, ampak ljudi lovila. Po vnebohodu Gospodovem hodi po Skitiji, Epiru, Trakiji, spreobrača nevernike in pride v Ahajo, kjer se s svojim naukom zameri Aegeju poglavarju; ta se razsrdi, ga zapre v ječo in obsodi v smrt na križ. Od daleč že pozdravi križ tako-le: „O zlati križ, kako si dragocen in krasn, ni čuda, saj te je posvetil Gospod; koliko časa, kako srčno sem hrepenel za teboj, kako gorko te ljubil; iskal sem te povsod in sedaj sem te našel, o bodi mi srčno pozdravljen! Dvigni me izmed ljudi in dovedi me k Učeniku, ki me je odrešil na križu.“ Dva dni viseč na križu ostane stanovitven v trpljenji in oznanjuje Kristusa križanega, dokler ga ne združi z njim mučeniška smrt. — Kdo bi ne častil takega nevstrašenega oznanovalca besede božje, zato so prav posebno častili tudi njegove svetinje, ki so bile najprej shranjene v Carjem gradu, odtod pa so prešle v Neapol; glava njegova pa v Rim l. 1462, kjer jo pozdravi Pij II. papež s temi besedami: „Tedaj si vendar tukaj, glava prečastita; pregnali so te besni Turki iz tvojega zavetja in pribežališča iščeš pri svojem bratu, sv. Petru. Brat ti ne odreče prošnje in počivala boš v svetišču svojega brata in njegova slava bo tudi tvoja slava!“

Sv. Andrej nam s svojim življenjem in s svojo smrtjo kaže pot, katero nam je ob novem cerkvenem letu nastopiti, da odidemo grozni poslednji sodbi. Ta apostol je iskal Odrešenika, iskal ga v križu in ga našel. Pot križa je toraj, katere nas uči sv. Andrej pri začetku adventnem. Težavna, dolga, trudapolna je bila ta pot apostolu in vendar smo slišali, kako je on hrepenel po križu. Zakaj tako? Zato, ker je ljubil Kristusa križanega, ker je vedel, da za temno nočjo pride svetel dan, za viharjem pride solnee, za trpljenjem pride večno življenje. In mi, dragi kristijani, kako malo smo bili dosedaj podobni apostolu križa. Ali nas ne bo njegova srečna smrt, njegovo večno veselje vnemalo, da srčneje in stanovitneje nosimo svoj križ v pokoro in poboljšanje, da v novem cerkvenem letu začnemo novo duhovno življenje?

Da, to hočemo storiti; posnemati hočemo zgled sv. Andreja, on pa bo naše prošnje podpiral pri Bogu; on bo prosil za nas, da ostanemo stanovitni v svojih sklepih in da se v adventnem času pripra-

vimo na večni, neminljivi praznik. — Za to milost hočemo prositi danes s sv. cerkvijo: *Dodeli milostno, Gospod, svoje usmiljenje v sredi svojega svetišča in stori, da se z dostojno častjo pripravimo na bližnje praznike svojega prenovljenja.* (Postcomm.) Le trdno zaupajmo: *Gospod bo dal svojo milost in zemlja bo rodila svoj sad*, t. j. duša naša bo rodila sad dobrih del in ž njimi dosegla večno življenje! (Commun.) Amen.

Andr. Kalan.

2. Hrepenenje po Jezusu Kristusu.

Poglejte in povzdignite svoje glase:
ker se približuje vaše odrešenje.

Luk. 21, 28.

Bratje! vemo, da je že ura, da od spanja vstanemo. Zakaj naše zveličanje je bližje, kakor takrat, ko smo verni postali. Tako kliče sv. Pavel vse grešnike iz grešnega spanja v sv. adventnem času, ko se pripravljamo na svete božične praznike. Štiri nedelje se obhaja sv. adventni čas. S temi štirimi nedeljami nam sv. cerkev v spomin sklicuje štiri tisoč let, v katerih je Zveličarja pričakoval revni grešni svet. Adventni čas je zares svet čas, ki nas živo opominja, da sami v sé gremo in vredno stanovanje pripravljamo Zveličarju. O kristijani! če se že prihoda ljubljeneega prijatelja pristrčno veselimo in vse lepo poskrbimo, da bi mu bivanje med saboj prav prijetno naredili, in vse odpravimo, česar bi ne videl rad in bi ga žalilo; koliko bolj nam je potreba po prihodu Zveličarjevem hrepeneti, ter skrbno vse odpravljati, kar bi mu utegnilo žalost in bolečino narejati! In obljubim, da bi mi vse to gotovo zvesto spolnovali, ko bi le enkrat prav resno primerjali svoje hrepenenje po Jezusovem prihodu z hrepenenjem svetih očakov po prihodu Zveličarjevem. Lotimo se danes skupaj tega dela, ter premislimo: 1. hrepenenje sv. očakov in prerokov stare zaveze in 2. naše lastno hrepenenje po prihodu Odrešenikovem. Videli bomo, da so bili oni vse gorečniji od nas. Bog daj, da bi nas to premišljevanje podbudilo k tem boljšemu življenju v tem sv. času!

I. Kdo pač ne bi vedel, kako močno so sveti očaki in preroki stare zaveze hrepeneli po prihodu Zveličarjevem? Sklicevali, prosili so ga z raznimi imeni, da bi že saj prišel ter postal njih modrost, katera bo zmotence učila, jim bil resnica in pot, katera jih bo k

Bogu peljala; bil močan Odrešenik, kateri bo njih revne jetnike otel sužnosti, v katero jih je pregreha zakovala; bil solnce pravice, katero bi razsvitljevalo sedeče v smrtni senci.

Zato kliče prerok Izaija: *Za Sijona del molčal ne bom in za Jeruzalema voljo ne bom počival, dokler kakor svitloba ne pride njegov pravični, in njegov Zveličar kakor prižgano svetilo* (bakla); (Izaia 62, 1.) kakor bi hotel reči: O da bi že vsaj vendar prišel iz Očetovega naročja in naročja Device Zveličar sveta; prišel kakor svitloba, katera bo vse razsvetila; prišel kakor bakla, katera bi prepodila vso tamo, ki nad ljudmi leži! In ravno kakor bi imela nebesa in oblaki in zemlja skritega, jih roti, naj bi ga dalje ne prikrivale, ampak ga že skoraj poslale. Zatoraj tako milo zdihuje: *Rosite, ve nebesa! Pravičnega, dežujte ga, oblaki! odpri se zemlja, ter poródi Zveličarja!* — *O da bi nebesa predrli in stopil doli* (na zemljo); *Rastopile bi se gore, in kot ogorek v ognju bi zgorele; zavrele bi spred ognja vode, da bi se razoznaniło tvoje ime.* (Iz. 45, 8.; 64, 1, 2.) Vse stvari naj bi toraj pripomogle, ugasiti želje prerokove po prihodu Zveličarjevem, tako milo zdihuje.

Prerok David Gospoda tako rekoč iz spanja drami, ter kliče: *Vstani in se Sijona usmili!* Zakaj kakor močno je bilo hrepenenje sv. očakov po Zveličarju, ravno tako pravično bilo je tudi to hrepenenje. Zatoraj pristavlja David in pravi: *Čas je, da se Sijona usmiliš, o Gospod! čas je prišel. In že se ozira Gospod iz nebes na zemljo, da bi slušal zdihovanje jetnikov, in rešil otroke pobitih.* (Ps. 101, 14. 20. 21.) Kamorkoli se je prerok ozrl, povsod je videl le revščino, ki jo je pregreha zatrosila med ljudi, in nobena reč se mu že ni več pripravna dozdevala, priti revščini v okom, razun te, da Zveličar pride. O kako velika je bila zares ta revščina celó pri izvoljenem ljudstvu božjem, pri judih. Zatoraj pravi Izaija: *Od nog do temena ni bilo nič zdravega na njem, ampak le rane, otiske, hude bule, ne obezane, ne z zdravili mazane, ne z oljem ohlajene,* to je: vsi ljudje od prvega do zadnjega so sprideni po grehu. *Ni je zvestobe v deželi, ne usmiljenja, ne spoznanja božjega. Preklinjevanje, laži, poboji, tatvine, prešestva so vse prevzele, in ena krivica se druge drži. Zato bo dežela žalovala, skoprnel vsak prebivalec.* (Iz. 1, 6. Oz. 4, 1—3.) In od tod pravično hrepenenje Habakuka (1, 2. 3.) ki pravi: *Kako dolgo bom še klical, o Gospod! in me slušal ne boš? ti tožil krivico, ki jo trpim, in me rešil ne boš? Zakaj me pustiš gledati hudobijo in nadlogo; in rop in krivico goditi se pred svojim očesom?* Povsod je bila do vrha prikipela med neverniki (še vse hujše kot med judi)

krivica, nevera, hudobija in vsaka pregreha. Malikovali so in uganjali nesramnosti, da je strah in groza (Rimlj. 1). Celó najmodrejši možje med neverniki so včasih v najgrša dela zašli.

Zatoraj razlegalo se je po vsem svetu hrepenenje in koprnjenje po Zveličarju, ki bi mu edinemu mogoče bilo, ljudi nazaj zavrnuti na pot resnice in zveličanja. *Vsa natora zdihovala je po odrešenju; in vse meso (ljudje) je zgrešilo pravo pot.* O Sokratu, najmodrejšem izmed vseh modrijanov to-le beremo: Nekega dne vprašuje ga eden njegovih učencev, ter prosi, naj ga od Boga kaj bolj podučí. Sokrat pa ga kar naravnost na tistega zavrne, kateri ima nekdanj priti. In tudi drugi neverski pisatelji so očitno izrekovali svoje želje in svoje pričakovanje Zveličarja.

Če je bilo pa hrepenenje po Odrešeniku že pred njegovim prihodom na zemljo tako veliko in pravično in splošno: bi mar prav bilo, ko bi bilo zdaj, ko je že na zemljo prišel, naše hrepenenje po njem manj veliko, manj pravično, manj splošno? Kakšna pa je z našim hrepenenjem?

II. Veste, kako močno si skor vsak bolnik zdravja želi. Da bi spet ozdravel, bo pil zdravilo, če bi tudi še tako zoperno bilo, prevzel marsikako težavo, če bi mu tudi še tolikanj zoperna bila. In ali ti nisi bolan, ljubi moj kristijan!? O kolikokrat vas slišimo tožiti, kako hudo vam se godí, in kako vam zdaj ta zdaj una reč srce teži in glavo beli. Če vas pa res nadloge tarejo in si polajšanja želite, hitite k Jezusu, ter iščite pomoči pri njem, ki je naš Odrešenik in Zveličar! Nikar se za svetom ne ozirajte, svet vam ne more in tudi noče resnično pomagati, kakor ste to že sami sto in stokrat skusili. Jezus vam pa vselej lahko pomaga, in je tudi pripravljen vam pomagati. Da se bo pa Jezus pri vas oglasil, morate imeti po njem prav goreče, prirčne želje, in obljubim vam, da o svojem prihodu ne bo šel memo vaše hiše, pustivši vas brez tolažbe; ampak se bo prijazno pri vas oglasil, ter vas lepo potolažil.

Ti si bolan (moj kristijan!) ter se v grehah znajde tvoja duša, in si morda želiš, ozdraveti na svoji duši. Ali pa tudi veš, kam se ti je obrniti? Nikamor drugam, kot k Jezusu, božjemu Sinu! za njim naj gredó tvoje želje. Kaj je pač zgubljenim potrebnišega, revnim bolj zaželenega, brezupnim bolj koristnega, kakor ravno Zveličar in glej! ravno Jezus je nam Zveličar. Kam bi smeli pač v revah in nadlogah sedanjega življenja trdno zastavljati svoje zaupanje, ko bi ga v Jezusa ne stavili? — Pa morda se bojiš grenkega zdravila (težavne

pokore)? Tudi tega se nikar ne boj: Jezus je tudi Kristus, to je Maziljenec, ves sladak in prijeten in poln usmiljenja, ki te ne bo od sebe pahnil, ampak te bo z veseljem sprejel, z veseljem zadel na svojo ramo in te nazaj nesel k svojemu nebeškemu Očetu. *Nalomljenega trsta ne bo popolnoma strl in tlečega otrinka ne do dobrega ugasnil*; ampak le gleda, kako bi nas vse rešil in zveličal. Zatoraj, o grešnik! mora za Jezusom hiteti tvoje hrepenenje in ti bo Jezus tudi Zveličar in Odrešenik.

Poglejmo pa, ljubi kristijani! ali pač kaj močno hrepenimo po Jezusu o tem svetem času, svetem adventnem času? Apostelj nas danes opominja rekoč: *Vrzimo od sebe dela tame, in oblecimo orožje svillobe*, to je: bodimo polni žive vere, resnicoljubni, pobožni, potrpežljivi, krotki, da nas naše meso, ali svet, ali hudi duh v svoje zanjke ne dobi. *Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nehvaležnosti, ampak oblecite Gospoda Jezusa*. Te besede so omečile sv. Avgušтина, da je zapustil svoje pregrešno življenje, in se na pot pokore inboljšanja podal. Kako pa je tebi pri srečanju, o kristijan! kadar jih slišiš? Meniš, kaj ne, da so le Rimljanom veljale, katerim jih je sv. Pavel pisal, in pa sv. Avguštinu? O kaj še! Ne le njim, tudi nam vsem veljajo! Tudi nas vse opominja sv. Pavel rekoč: *Ne (hodite) v požrešnosti in pijanosti*. Bodeš toraj pač ti ali oni gospodar o tem sv. času in ves čas življenja svoje pijančevanje popustil? Ali pa boš morda še tudi o teh svetih dneh nezmerno pobijal in se po takem pregrešnem potu pripravljaj na prihod Zveličarjev? Oh, ljube duše! to pač ni hrepenenje po Jezusu! In ali bo ta ali ona gospodinja o tem sv. času bolj potrpežljiva in molčeča, kakor je bila dosihdôb? *Ne (hodite) v nečistosti in nesramnosti*, opominja sv. Pavel na dalje. O nečistniki! ali bote mar tudi še o tem sv. času nečistost uganjali in nesramnost doprinašali? Ali tudi še o teh svetih dneh ne bote potrgali grešnih zvez? in se ne ogibali slabih tovaršij in drugih grešnih priložnost? Ali bote mar tudi še zdaj le v to obračali svoje misli in želje, kako da bi služili ostudni pregrehi? Oh, kristijani! povem vam, to ni hrepenenje po Jezusu! In kadar pride, se ne bo oglasil v vaše sree. Zatoraj vas prosimo in zarotimo v Jezusovem imenu: O, saj vendar v tem svetem času odpovejte se nečistosti in nesramnosti, pa ne le za zdaj, ampak za vselej. Vi pa, ljubi stariši in gospodarji! nikar vendar ne trpite ponočnega vasovanja in shajanja. Sv. Pavel tudi še (naposled) opominja rekoč: *Ne (hodite) v kregu in nehvaležnosti (nevoščljivosti)*. Poglej, ljubi moj kristijan! prišel je sv. advent.

Morda si že marsikaki advent preživel v kregu in prepiru, jezi in sovraštvu, nevoščljivosti in nehvaležnosti? Iz novega napočil nam je adventni čas. Gospod Bog je dal, da si ga srečno učakal. Še enkrat hoče Zveličar poskusiti ter potrkat na vrata tvojega srca, da mu odpreš in stanovanje daš. Pa morda je to zadnja poskušnja, zadnji odlog, poslednji čas! In če se zdaj svojemu zastaranemu sovraštvu ne odpoveš in jeze v nemar ne pustiš, in nevoščljivosti in nehvaležnosti slovo ne daš, se bo mar Kristus o svojem prihodu pri tebi oglasil? O kaj še! Poglej! Jezus je kralj miru, in če hočeš, da k tebi pride, moraš poprej mir narediti v svojem zbeganem in nemirnem srcu!

Ljubi kristijani! poprašajmo se toraj danes: Ali pač hrepenimo po Jezusu, kakor so po njem hrepeneli sveti očaki in preroki stare zaveze? In če najdemo, da temu ni tako, in da nam je za časne in morda še celo za pregrešne reči več mar, kot za Jezusa: o pomislimo in si k srečju vzemimo, da Jezusa k nam ne bo, dokler se v takem stanu znajdemo. Če pa Jezusa k nam ne bo, o kako revni in siromaški bomo! Kje razun pri Jezusu smo pač še v stanu najti pokoj in oveseljenje, mir in zveličanje?! Oh, odpravimo toraj iz svojega srca vse, kar hrepenenje po Jezusu v njem udušuje, da se nam vnemajo potem v srcu do Jezusa goreče želje, in se bo potem pri nas oglasil (s svojo milostjo), kadar pride. Vsak izmed nas ima gotovo eno ali drugo reč nad saboj, katera Gospodu ni všeč: ali ošabnost, ali nečimernost, ali nepotrpežljivost ali prepirljivost, ali kaj družega takega ali enakega. Vse take reči mora iz srca potrebiti, ter srce očistiti in olepšati, in Jezus se bo oglasil pri njem o svojem prihodu, bo pri njem ostal, pri njem stanoval. In če je Jezus pri nas, bomo bogati in lepi in modri zadosti, bomo zadovoljni; bomo srečni tukaj, srečni tamkaj, da zveličani in večno srečni bomo pri tebi, o Jezus! ki si cilj in konec vsega našega hrepenenja tukaj na zemlji! Amen.

† Jan. Škofic.

Homiletična zrna.

Nauki krščanskim starišem o priliki izpraševanja za velikonočno spoved.

Težek je zakonski stan in veliko odgovornost ima. Treba je rešiti samega sebe in svoje podložne. Z božjo pomočjo moremo vse, pa tudi sami si moramo prizadevati na vso moč. Da bote, ljubi stariši, ložej dosegali svoj namen, podajam vam sledeči koristni poduk:

1. Opravite vselej jutranjo molitev, če tudi kratko. Recite vsako jutro: „Kar bom danes storil-a, ali trpel-a, naj bo, nebeški Oče, vse tebi darovano“; pa pristavite še zraven: „In vse to za duše v vicah obrnjeno“. „Tudi se hočem danes vdeležiti vseh odpustkov, ki mi jih je mogoče dobiti; vse dovoljene pa dušam v vicah nakloniti.“

2. Priporočajte vsako jutro in vsaki večer svoje otročiče Bogu, mož ženo, žena moža in oba tudi vse svoje druge podložne. Delajte to posebno še ob dnevih Gospodovih, zlasti pred povzdigovanjem pri sv. maši. Rožni venec naj se ne pogreša zvečer. Stariši, ako ne bote za svoje otroke vedno molili, ne bodo pobožni, ne ubogljivi. Vse premalo priporočate jih Bogu. Job je vsako jutro daroval Bogu za svoje otroke, da bi se čez dan ne bili pregrešili, beremo v sv. pismu. — Zakonska, ako ne bota drug za drugega molila, ne bota dolgo v edinosti in ljubezni ostala.

3. Varujte se kletve. Nesrečo klicali bote čez sebe in hišo ter pohujševali svoje otroke, da se bo kletev razširjala v vaši hiši do daljnih rodov. — Fantiček, ki je hudo klet, vprašan, od kod to zna, odgovoril mi je: „Naš oče vsaki dan tako pravijo“. — Nikdar ne kolnite otrok. Noe je bil preklel svojega sina Kama in še zdaj je nesrečen njegov rod.

4. Prejemajte pogosto sv. zakramente, vsaj vsake kvatre; dobre matere to vsak mesec storé. Priganjajte k temu tudi svoje podložne: posle, sosebno otroke. Dobro bi bilo, ko bi se privadili na mesečno spoved. O, kako koristno in spodbudno bilo bi to. Otroci, ki se bodo poprijeli te lepe navade v mladosti, jo bodo tudi ohranili v življenji in ž njo obvarovali svojo nedolžnost. Kako srečni, pa tudi hvaležni vam bodo enkrat! Posebno ve, krščanske matere, morate biti kakor duhoven v svoji hiši ter k pobožnosti napeljevati moža, otroke in svoje vse: z besedo in z zgledom. Srečna hiša, ki ima dobro, pobožno mater!

5. Zakonska, nikdar se ne pikajta, ne zmerjajta in ne prepirajta, to pa najmanj vpricho otrok. Drug družemu spodkopavala bota pri otrocih veljavo in jemala si spoštovanje.

6. Bodite krotki in potrpežljivi, zlasti ve žene krščanske! Da je le eden v zakonu pohleven, pretrpi se lahko vse. Če Bog z nami vsaki dan potrpljenje ima, ki ga žalimo tolikokrat, koliko bolj morata prizanašati drug družemu vidva zakonska, ki sta obljubila vpricho Boga. Za vse to čaka vaju pa še plačilo.

7. Krščanska žena, zakonska pokorščina v pravem pomenu mora pa tudi biti, če veljavnega vzroka ni, sicer se zelo pregrešiš. Nasledki nepokorščine take so veliki: jeza, sovraštvo, prepiri, nezvestoba, prešestovanje v mislih, željah pa tudi v dejanji, kar bo odkril vse sodnji dan. Vedi pa, da za zakonsko pokorščino, ki tebe morda stane velikega premagovanja, pri Bogu še zasluženje imaš, uči sv. Frančišek Salezij.

8. Krščanska mati, zlasti kadar si v drugem stanu, moraš prav pobožno živeti, pa tudi goreče moliti, da bi otrok prejel zakrament sv. krsta. Gorjé pa tebi, če si sama kriva, da se otrok še pred roj-

stvom ponesreči; zakaj vedi: da še tako mlademu je vstvarjena že tudi duša, je trditev cerkvenih učnikov. Otrok brez sv. krsta pa do večnega veselja ne more. — Varuj se toraj, krščanska mati, vsakega prevelikega truda in težkega dela, posebno pa: skokov, plesa, nagle hoje, prebešanja, vzdigovanja, padcev itd. pa tudi nezmernosti v jedi in pijači, posebno pa žalosti in jeze. Prve čase si še najbolj v nevarnosti. Če bi se ti pa vendar ta velika nesreča primerila, moraš biti podučena, kaj je takrat storiti. (*Matres edocendae sunt de embryonibus baptizandis! Quomodo, lege in lib. past.*)

9. Matere, še predno je otrok rojen ali ko ga dojite, takrat že mu cepite ravno tiste lastnosti, dobre ali slabe, kakoršne imate same. O, skrbite vendar, lepo vas opominjam, da bote takrat brez vsake strasti: posebno pohlevne, krotke, potrpežljive in pobožne! Kako hudo vas bo enkrat tožil otrok, ako mu bote ve same, lastne matere, vsadile kal k jezi, togoti, tatvini itd. Pa tudi cepijo stariši otrokom večje nagnenje do najhujše strasti — do nečistosti še pred rojstvom s svojim nespametnim obnašanjem. Taki otroci vsled tega veliko hujše skušnjave imajo kakor pa drugi. Seveda to hudo nagnenje jih v greh prisiliti ne more, vendar je vojska toliko hujša in težavniša, zmaga pa veliko bolj negotova.

Neka mati je živela silno hudobno, imela je pa tudi ravno take otroke. Sanja se ji pa neko noč, da je umrla in bila pokopana v pekel. Ko se zbudi, se prestraši, zahvali Boga vsa goreča, da še živi in se poboljša popolnoma. Odslej jo je bila sama spokornost in pobožnost. Bila pa je takrat noseča in čez dalj časa povije dete; toda to je bilo na dušnih lastnostih vse drugačno od prejšnjih. Kakor angeljček je rastlo v nedolžnosti in pobožnosti! Od kod tolika razlika? Prvim izročila je bila mati v nosečnosti hudobijo, temu pa golo pobožnost in čednost! Matere, kaj imenitnega je to!

Pa tudi materne hrane nikdar ne dajajte svojim dojenčkom v kaki strasti, sosebno ne v žalosti in jezi ali togoti. To škoduje otroku ne samo na dušnih lastnostih, ampak tudi na telesu. O, koliko otrok zavoljo tega zboli; začne jih naglo viti in hitro je po njih. Rekel je neki moder zdravnik, da matere take zaslužijo ostro kazen, dobile jo bodo tudi pred Bogom.

10. Našel sem v neki duhovniji, v kateri je razširjena zelo pijanost, silno veliko bebastih in mnogo popolnoma neumnih otrok. Od kod to? Bili so spočeti v pijanosti! O, ubogi otroci, pa starišem gorje! Stariši, varujte se pijanosti! Ž njo pa tudi pohujšujete lastne otroke in celo okolico. (*Cum emphasi praeprimis viris hoc est dicendum!*)

11. Tudi v zakonu se veliko greha zgodi, pa ne iz nevednosti. Če mož in žena sicer po zakonsko živita v pravem pomenu, pa se otrok bojita in ravnata nalašč nasproti volji božji in namenu sv. zakona: so to grehi velikanski, grehi hudobije satanske, otroški umori. Strašna kazen jih bo zadela, morda že na tem, gotovo pa na onem svetu. Bog je kaznoval Onana z naglo smrtjo, beremo v sv. pismu, pa gotovo tudi z večno pogubo. Bog se usmili čez take zakonske,

da bi zapustili pregrešno ravnanje! Če tebi kaj vest o zakonskem življenji očita, posvetuj se s spovednikom svojim, domačim ali ptujim, ne živi v dvomu in ne zavračaj glasu vesti. — Kar je božja sv. volja, to naj se vselej zgodi. Več ko vama Bog otročičev dá, večje zaslužnje čaka vaju v sv. nebesih. Kako jih bota preživila, nikar preveč ne skrbita. Bog vama bo dal in ohranil pa tudi vajinim otrokom zdrave in pridne roke in pobožno srce in s tem zamoremo vse. Ali mar mislita, da Bog ni toliko mogočen hraniti vaju in vse otročiče, če le služita njemu? Kazen božja pa bo za petami, če ga žalita z grešnim zakonskim početjem, kakor sta slišala ravnokar. Ali je boljše imeti manj otrok pa tiste bolehne na telesu in satane na duši, kakor pa toliko, kakor je božja volja in tiste čvrste in zdrave na telesu, angeljce pa na duši? Ker tako vaju bo Bog kaznoval že z otroci. Pa mar mislita, da Bog ne more udariti tudi vaju, in ne nesreče poslati vama pri živini, poslopji, na polji itd.? Sama si toraj nič pomagala ne bota, nesrečno bota živela na tem, pogubljenata bota na onem svetu, ako prelomljujeta postave božje sv. zakona! (Caus hic praeprimis respiciendus, nam multi dantur onanismi conscientia mala, quibus haec est occasio. Lep nauk daje zakonskim sv. Frančišk Salezij, Filotea, III. 28. 29.)

12. Učite in odgojujte svoje otroke zgodaj dovolj, že od 3., 4. do 12—14. leta, zakaj mnogokrat je že z desetim letom zamujeno vse. Skrbite, da bodo opravljali vaši otroci vselej jutranjo in večerno molitev, pred in po jedi in kadar zvoní. Naj se godi to na glas. Povejte jim tudi, kako morajo opravljati svojo otroško pobožnost: častiti Marijo, angelja varuha, svojega patrona, moliti za duše v vicah in ljubiti Jezusa čez vse; zjutraj delati dobre namene: „vse Bogu v čast“ in trdne sklepe, zvečer pa spraševati svojo vest in pregreške obžalovati. Dobri stariši navadijo svoje otroke pri vsaki molitvi „naprej“ moliti, to je spodbudno in lepo zlasti ptjcu. Učite pa jih tudi molitve iz katekizma: vsako jutro in zvečer jih morajo moliti glasno, vi pa jih poslušati, vsaj v jesenskem in zimskem času. V šoli zato časa ni. Govorite in povdarjajte večkrat, da je Bog povsod pri nas, da vse vidi in vse vé, še naše misli in želje, da se hudo nikjer delati ne smé. Dajajte svojim otrokom v vsaki stvari, vedno in povsod najlepši zgled! O, vi ne veste, kako otroci pazijo na vas in koliko moč imajo dobri, še bolj pa slabi zgledi starišev do otrok!

Ne varujte preveč šibe pri otroku! „Šiba novo mašo poje“, pravi pregovor. *Komur se šibe škoda zdí, sovraži svojega otroka*, govori sv. Duh. O nespametne matere, ki le godejo in vpijejo nad otroci, šibe jim pa celo ne pokažejo ne. Še bolj neumne pa so tiste, ki otroka nasproti očetu in še vpričo očeta zagovarjajo, celo stegnejo čez njega roko, kedar ga hoče oče kaznovati. O, slepota čez slepoto! Ali se ne pravi to: lastnemu otroku pohujšanje in potuho dajati? Vam se smili otroka telo, njegova duša pa pojde v pekel; raje bi rešili to, kaznovali pa telo! Stariši pa, ki nočejo kaznovati otroka o pravem času, spleta jo si šibo sami za-se; bitko jo bodo čutili! Kaznuj otroka za laž, nezvestobo, nepokorščino, tatvino itd.,

nikdar pa ne iz maščevanja, ali v prvem napadu jeze. V mladih letih napraviš iz otroka, kar hočeš. Večinoma so stariši krivi, da so otroci njih slabi. Nikar ne govori: „Je še otročji, bo že, že“. Ako dopuščáš otroku hudobijó otroško, imel boš pozneje v njem hudobijo satansko, pa — neiztrebljivo. Staro drevo se zravhati ne dá!

13. Skrbi čez vse, da tvoj otrok ne zgubi sramožljivosti in ž njo tudi ne nedolžnosti. Ne puščajte svojih otrok nikoli po vasi; tam vse vidijo, vse slišijo; kedo pazi nanje? Tam se zanje mnogo-krat prvo pohujšanje godi.

Najhujše pa je to, če se otrok soznani z nečistimi rečmi. Nikdar ne reci: „Otrok se ne zmeni za to, kar vidi in sliši.“ V duši otrokovi slabe besede, ki jih je slišal, slabo dejanje, ki ga je videl, ali grešni dotiklji itd. nekoliko let le tičé, pozneje pa greha sad obrode, kakor tudi strupeno seme po zimi v snegu tiči, spomlad pa pride v zemljo, kali in raste. Kedar otroci stareji postanejo, se začnó spominjati grešnih stvari prejšnjih let ter jih zapeljejo lahko v smrtne grehe, notranje in vnanje. Zato bodi silno previden, kedar vpričo otrok govoriš, se slačíš ali oblačíš, vlegaš ali vstajaš. Bodi sramožljiv-a in kolikor mogoče pokrit-a.

Ne dovolite, da bi vaši otroci z drugimi letali, se igrali, hodili po skednjih (podéh), svislih ali snicah ob času mlačve ter se skrivali, ker ondí se veliko hudega zgodi. Ne puščajte svojih otrok na pašo med slabo družbo, zlasti ne, če sta samo dva raznega spola. Reči hude se na paši godé! Ne dovolite otrokom, da bi se kopat hodili. Kopljejo se v raznih mlakah in vodah, najraje kadar v šolo ali iz šole gredó, celo krdelo fantičev in deklic, ali pa celo samo dva in to popolnoma nagi. Sramožljivost od njih hitro zbeži in strašno pohujšanje se tam godi. — Skrbite, da se vaši otroci vedno sramožljivo oblačijo in slačijo ter ne sebe ne drugih nikdar nespodobno ne dotikajo. Še obilni poljubki in stiskanje postane lahko nevarno.

14. Zakonski, malega otroka nikdar na posteljo ne jemati, da se ne zaduši, nekoliko večjega pa tudi ne, da se ne pohujša! Neprevidnost starišev, šale in pogovori starišev zanetijo lahko v sreú otroka nevarne iskre; več let ne škodujejo, pozneje se pokaže plamen in pokončano je vse. Dve- in triletnim otrokom že morajo stariši ravno tako vse spred oči pospravljati, kakor odraslim. In prav veliko sicer dobrih starišev je, ki so dali na ta način lastnim otrokom prvo pohujšanje in prvo priliko k dolgi vrsti grehov poznejših let.

Ne jemljite otroka nikdar seboj, tudi ne za poganjača, kar se žalibog tolikrat zgodi, kedar vodite svojo živino k plemenu. O, kako slepi ste vendar vi! Ali hočete biti res prvi dušni roparji svojim lastnim otrokom?! Če je otrok tudi še le 4 leta star, naj več ne spi z osebo drugega spola. Marsikateri posel, zlasti pestunja, je že nesrečno pohujšal nedolžnega otroka. Noben greh pa ni toliko pogubljiv in se tako težko iztrebiti ne dá, kakor greh zoper nedolžnost in čistost.

15. Skrbite otrokom zgodaj za ponižnost sosebno v laseh in obleki. Matere, nikdar ne napravljajte svojim hčerkam, še tako malim, nikoli nečimerne obleke. Če jih ljubíte, s tem jim pač ne bote ska-

zovale ljubezni materne! Ali se ne pravi s tem otroku zbudati: napuh, ošabnost, prevzetnost, nagnenje do gizdave in grešne noše? Ali ne začne otrok, ošabno napravljen, se hitro po sebi prevzetno ozirati, sosedove pa zaničevati? Zdaj, nespametni stariši, napravljate otroku brez njegove zahteve, sami iz sebe, zmaličano in gizdavo obleko, ko pa odraste, zahteval jo bo sam in se tudi nosil tako, sebi in drugim v pogubo. Oče in mati kmečkega stanu, otrok pa mnogokrat ves gosposki! O, kolika nespamet, koliko pohujšanje za otroke in druge!

Ne dovoljute pa tudi nikdar odraščanim hčeram, da bi v noši prevzetovale! Žalostno jih je gledati, kedar hodijo v cerkev! Vse na njih šumi, enkrat pa bodo morda jedi stradale, ki bi si jo pripravile lahko iz moke, ki jo porabijo za obleko. Vsake kvatre novo robo in novo šego, ki jo je prinesla v faro kaka razuzdana pritepenka ali kaka hudobna šivilja. Po obleki je vse prepreženo in prešito, da našiv več velja kot obleka sama. Lasje zavihani ali celo po „novi modi“ pristriženi, glava vsa preprežena, da se studi Bogu in poštenim ljudem. Robec ali ruta čepi ji komaj od zadej na glavi, da je vse razvidno ljudem. Pač nasprotno nauku in stari šegi sv. cerkve, ki zahteva, da ženstvo pokrito naj bo. *Dekle pa, ki se nečimrno nosi, svojo nedolžnost naproday trosi*, uči cerkveni pisatelj Tertulijan. In res, v fari, ali v kraji, kjer ženstvo prevzetno obleko in nošo ima, tam je nečistost in razuzdanost doma. — Koliko pohujšanje je to mlajim tovarišicam v celi okolici, pa tudi moškemu spolu, da poželjive oči pase nad njim!

Pa tudi obutalo, kako prevzetno je pri mladih ljudeh! Peté visoke prečudno, da je hoja nevkretna, da celo nevarna. Koliko potrate drazega usnja! Pa naj velja kar hoče, da se le pase prevzetnost! Ugovarja se mi: „Šega je taka!“ Ni res! Kedo dela šego, ali mar ne ljudje sami? Nosite se ponižno in drugi naj vas posnemajo, potem bomo rekli: zdaj je pa taka noša v šegi ali navadi. O, da bi pač bilo!

Veliko davka imate, vi ubogi kmečki ljudje, še veliko več dajete ga nepotrebni, nečimrni obleki in noši, vam in svojim otrokom v časno in večno pogubo, satanu pa v veselje. Koliko zemljišč se pri nas vsako leto proda, potratljiva noša daja jih tudi na boben.

Stariši, ali ste res tako malovredni in malomarni, da ne morete ostro naročati čevljarjem in šiviljam: „Tako boš napravil mojemu otroku obutalo, tako mu napravila obleko, nič ne drugače!“ In svojim otrokom: „Tako se boš nosil, ali nosila, ne po svoji glavi!“ Da bo to pa mogoče, treba je otroke vaditi ostre pokorščine, natančne ubogljivosti in prave ponižnosti že v zgodnji mladosti. Naj bi pač premožne in veljavne hiše dajale v tej zadevi lepe zgledе, na katere se drugi bolj ozirajo in sklicujejo.

16. Najbolj pogubne za mlade ljudi pa so nevarne priložnosti. Priložnost dela greh. Te pa so, saj nekatere sledeče:

a) Kop v vinogradih. Pri njej se veliko greha stori. Ne pustite, da bi kopači paroma kopali, fantalin in deklina itd., kar se najraje godi, da potem vedno kvantajo in z notranjimi in vnanjimi grehi žalijo Boga. Kako nevarno je za deklina, če v goricah preno-

čujejo! Ako se drugače zgoditi ne more, naj bodo v hramu zaprte in zanesljiva varhinja pri njih. Osamljena naj ne hodi nobena domu!

b) Mlačev. Ne dajte ne dekel ne domače hčere na pode ali skednje. Tam se neizrečeno žali Gospod! Ne dajte jih posebno ne na ptuje pode ali celo v drugo vas. Bolje je imeti samo dva domača, pa poštena mlatiča, kakor štiri z drugimi hudobnimi vred; ali bolje je plačati nekaj krajcarjev in najeti mlatiča, pa dekle ali hčer grdim človeškim jastrobom odtegniti, Jezusu veliko ran in britkost prihraniti, sebi in svojim pa blagoslov božji prislužiti. Stene na podeh in snicah klicale bodo mlatičem enkrat strašno gorje, pa tudi neprevidnim starišem in gospodarjem!

c) Metev prosa. To delo ima za mladino še večjo nevarnost, kot mlačev. Koliko grdega vlačjenja, cukanja, koliko grešne priložnosti, kedar se ljudje večjidel vsi mladi shajajo in razhajajo zopet na dom, morda celo v drugo vas. In vse to po noči! — Naj bi prosa povsod otrli (ovršili) z živino; če imajo pode visoke, bi ga rad sosed posodil. Ali, če ga manejo ljudje, naj bi to po dnevu storili. Zamujeni čas bi jim Bog povrnil obilno.

č) Mrva. Ne dovolite, da bi hodil možki in ženski spol skupaj na odre ali snice tlačiti in pospravljat mrvo ali klajo. Zato naj bodo spoli vedno ločeni. Ne govorim vam tega zastonj!

d) Mlini. Ne pošiljajte ženstva, ne hčere ne dekle, ako res sile ni, v mline. Mlinarji so večjidel malo prida, tisti pa, ki se v mline shajajo in čakajo mli, pa nič boljši. Ubogo dekle, če pride med nje. Pa tudi tje in domu gredé je nevarno za njo, zlasti po noči, čez vse pa, če čaka, dokler se zmele. Najbolje je pač, da hodijo le možki v mline; raje pojdite vi stariši sami, če tudi težko, kakor svojo mlado hčer ali dekle postaviti v nevarnost.

e) Trenje. Kadar se tare predivišče, se žali Bog tudi hudo. Terice so večjidel hudobne, vse žive in pripravne za greh. Stariši, gospodarji, pazite na nje. Ne pošiljajte za to nevarno delo ne dekle ne svoje hčere celó v drugo vas. Po potu tje ali nazaj se veliko greha stori in mnogo nedolžnosti umori, pa tudi tam, ako terice niso spravljene pod hišno streho. Po noči naj bi se to delo ne opravljalo, ker noč je za dušo nevarna.

Imela je žena rejenko; vselej, kedar je šla tret, spremila jo je dobra varhinja tje, in prišla jo tudi iskat. To je skrbno in varno!

f) Jesenski pridelki. Veliko se greha stori, kedar se riba repa, pospravlja korenje, slači koruza itd., zato, ker ljudje izvršujejo ta dela le po noči. Noč pa ima svojo moč, posebno za greh. Stariši, bodite previdni, raje vse po dnevu, kakor po noči, ali pa domači sami, če je le mogoče. Kar bote pri delu zamudili, bote od Boga obilno povrnjeno dobili.

g) Mrliči. Nikoli ne puščajte mladih ljudi molit k mrliču, kakor je v nekaterih krajih sama na sebi pač lepa navada, vendar za mlade ljudi tolikanj pogubna. Dasiravno vidijo nad mrličem, kaj bodo kmalo tudi oni, vendar dovolj so predrzni vganjati strašne reči, vpricho mrliča, kaj še-le zunaj hiše. Molitev iz takih src pri Bogu nič

ne velja, ker on nad njimi svojo jezo ima. „Bog je povsod pričujoč“, recite svojim mladim ljudem, „molite le doma, pomagali bote duši, obvarovali pa sebe nevarnosti. Kdor priložnost ljubi, se pogubi.

h) Sejmi, žegnanja, božja pota. Ne dovoljajte svojim otrokom na sejme, žegnanja in božja pota. Božja pot je za mlade ljudi res Bogu na pot. Tam prejmejo celó sv. zakramente, potem se pa vlačijo, popivajo in grešno živijo, da se usmili Bogu. — Po sejmi in žegnanjih se drug drugemu nastavljajo; hočejo videti in videnim biti. Priložnosti za greh imajo na vse strani, po krémah pa največ, zakaj v vinu je nečistost. Zapeljivci tam deklicam pijače kupujejo, da od vina omotene lože zapeljujejo če ne tam, po potu gredé. Nedorčnost pada tam, kakor cvetlice pod ostro koso. Stariši bodite previdni!

i) Same v enem koncu ali hramu ležati ne pustite ne hčere, ne dekle. To je krivo, da imajo le-te tolikokrat priložnost za greh. Celó same zapeljivcem okna in vrata odpirajo, ker nimajo strahu. Tam se pa veliko hudega godi mesece in leta. Imejte jih vedno zraven sebe v kaki izbici, če pa vendar v drugem koncu, naj bo vedno zanesljiva oseba pri njih. Vi imate svoje hčere še za angelje, na skrivnem pa so že zdavnej satani, ker nimate oči.

Nikdar ne puščajte zunaj ležati ženskega spola, ne hčere ne dekle, tudi ne najemnice, po skednjih (podeh), snicah, odrih, vslilih itd. Tudi za sinove je hiša najboljša, če pa notri biti ne morejo, pogledjte včasih po noči za njimi in za hlapci v hlev, če so doma.

Stariši, stariši, pa tudi vi gospodarji, kaj pa vendar mislite, da mlade osebe ženskega spola zunaj ležati pustite. Brezštevilno greha se zavoljo tega zgodi. Čisto mlade, pa še otročje so včasih take osebe, vendar že vse pokvarjene od zapeljivih tičev človeških — ker puščene so zunaj. Največkrat se to po letu godi. O, uboge take duše, gorje pa dušam takih predpostavljenih, ker nedolžnosti svojih podložnih varovati nočejo. Nedorčnost se lahko zgubi, pa nikoli nazaj ne dobi. Boljše je na golih tleh, ali na trdi klopi ležati, ali pa celo noč očesa. ne zatisniti, kakor pa zunaj spati, pa svoje devišstvo zgubiti. Toraj preljubi stariši, ženskega spola, ne domačega ne ptujega, če biva pri vas, nikdar zunaj hišne strehe puščati. Pa tudi tukaj naj bodo zaprte in zavarovane. Imejte nad njimi čuječe oko! Videli bote natanko na sodni dan, kaj hudega zgodilo in dopustilo se je v zadevi le-tej; prepozno pa bo! Že taka nevarna priložnost sama na sebi je greh in predrznost za vas in mlade ljudi. Slišal sem od neke matere, da je svoje hčere in dekle imela po noči vedno pod ključem, zopet od druge, da je spala zmiraj pri svojih odrasčenih hčerah in niso vedele zakaj. To so bile res krščanske matere, angelji varhi podložnih duš.

17. Pozvedujte večkrat, če imajo vaši otroci ali posli kako grešno znanje! Pa kako zvedeti? Vidite, navadno mladina odrasla v tistem kraju za vse medsebojne grešne spletke zna in ve, vsaj nekateri. Tedaj velja popraševati, pa ne sami, ampak kaka modra sosed a naj to za vas stori. Le-ta naj pozveduje od mladih vaških oseb za vašo hčer ali deklo, sina ali hlapca, ne pa naravnost, ampak skrivno in po okoliščinah, da nihče zvedel ne bo, kako in zakaj, in

zvedeli bote kmalo vse, ako bote hoteli le verjeti. Drugi za take reči vse pred vedó, kakor domači. Prigodi se pa tudi, da že dolgo časa za grešno znanje drži roko brat bratu, sestra sestri, otroci poslom, posli otrokom v hiši vaši; vsi pa k ptujemu grehu molče. — Zato bodite hvaležni vsakemu, ki vam naznani kaj takega. Ne bodite enaki tistim starišem nespametnim, ki so nejevoljni, če jim kdo oko odpre in dušno rano, morda že staro in hudo, na otroku pokaže, da bi jo stariši zacelili. — Ne zaupajte preveč otrokom in ne tolažite se s tem: „Saj ni bilo od njega slišati še nič slabega.“ Ja, ljubi moji, kedar bo že kaj slišati, takrat je lahko duša že vsa pokončana in pred Bogom vse zamujeno. Rekel sem vam že popred: Vi imate svoje otroke še za angelje, na skrivnem pa so že satani. Otroke in podložne je treba varovati, dokler nedolžnosti zgubili še niso.

18. Ako pazite, da v vaši hiši vaš sin in dekla, ali hči in hlapec, ali dekla in hlapec grešno znanje imata, hitro brez pomude posla stran! Ne čakajte Kresa ali Božiča, sicer imate vse brezštevilne grehe, ki se godé vsaki dan v mislih, željah, besedah, pogledih, dotikovanji in tudi morda v dejanji, tudi vi na vesti. Vedite pa, da vsi nečisti grehi, tudi že vedoma in prostovoljno gojene misli, so smrtni grehi, kaj še-le naprej. Pa že sama ta priložnost je za vas in osebo, ki lahko gre stran, smrtni greh. In ne vi stariši, ne tista dva, ki imata grešno znanje v vaši hiši, ne morete toliko časa pred Bogom veljavne odveze dobiti, dokler tega ali drugega ne spravite od hiše; če ste jo pa dobili, ste jo zgoljufali; in pred Bogom nič ne velja, in vaša duša zdaj še globokeje v grehu tiči. — Če ima posel grešno znanje ne v vaši hiši, ampak v vaši vasi, najbolje storite, če tudi tega odpravite od hiše, da mu bo grešna priložnost zdaj bolj oddaljena. Ne govorite nikdar: „Kdo bo pa delal, če posla dam stran.“ Ali mar mislite, da vspeh in sreča je samo na delu ležeča? Prokletstvo božje prišlo bo nad vašo hišo, večna poguba pa nad vašo in vaših dušo, če grešno znanje v hiši pustite.

19. Kedar si zbirate posle, prašajte se vedno: Ali ne bo ta posel nevaren mojim otrokom, sinu ali hčeri, ali drugim sopolom? Ne glejte samo na to: je dober delavec, premeten in znajden. Vse to je dobro, vendar kaj vse to pomaga, če je pa zapeljivec in mladine pohujšljivec. — Glejte tudi, koga bote najemali na delo v svojo hišo!

Če ste pa revni in svoje otroke morate v službo dajati, predarite dobro, kam in komu jih bote izročili. To vas pa prosim, ljubi stariši: v mesta in krčme ali fabrike svojih otrok v nevarnih letih nikdar ne, posebno ne svojih mladih hčerá. Kaj pomaga dobro plačilo, če se zraven vse dušno premoženje zgubi, devištvo in nedolžnost, ki se za časno blago vrniti ne dá. Kaj pomaga dobra hrana, lepa obleka, če je duša pa lačna in žejna in vsa umazana! Bolje je jesti črni kruh, nositi slabo obleko in imeti žuljave roke, zraven pa nositi mirno, lahko vest in nedolžno sree. — Če je vaš otrok v nevarni službi, mora jo hitro zapustiti; če ne vboga, pokličete lahko gosposko na pomoč, ako otrok še samostojen ni.

Glejte tudi, kam bote dajali otroke v najem ali „taberh“. „Taberhi“ so nevarni čez vse: tamkaj, posebno po potih — zlasti pri grajščinah. Zadržujte otroke čez vse od nevarnih fabrik!

Na vse to, kar sem vam zdaj-le povedal, krščanski stariši, pazite vi vse premalo, zato pa grešno živi sin z deklo, hlapec s hčerjo, dekla s hlapcem, vaši otroci z najemniki. Če ne vsega, pa vsaj mnogo hudega bi lahko vi zavrnil, koliko ran milemu Jezusu in grehov otrokom in podložnim zabranili, ako bi hoteli imeti bistreje oko in večjo skrb.

20. Ne pošiljajte nikdar hlapca in domače hčere, sina in dekleta, ali dekle in hlapca na delo samih, če ni sile največje, posebno ne v gojzde, ali v času ponočnem. Priložnost dela greh, tudi pri najbolj svetih, če ne prvič pa drugokrat. Tudi ne puščajte najemnice, če je v letih nevarnih, nikdar same domu; raje naj ostane pri vas in o belem dnevu gre domu.

21. Oče in mati, ne hodita nikoli oba k eni in tisti službi božji. Eden naj hodi zjutraj, drugi ob 10 uri, da imajo mladi ljudje vedno varuha doma. (Tako sporočujte tudi drugim zakonskim.) Navadno pa hodijo zakonski k jutranji službi božji. Poglejmo, kaj se takrat godi doma? Ravno takrat zahaja k vaši hčeri ali dekli sosedov sin ali hlapec, ali še kedo od drugod. Ali ni to največja prilika za greh? Ob 10. uri gré v cerkev ves mladi svet; zopet priložnost za greh; za grešne shode; za pašo poželjivih oči, za krčme in plese, zlasti po končani službi božji in Bog vé vse kaj po potu domu že pozno v noč. Toraj obakrat le priložnost za greh. — Veliko bolj pametno bo pa tako: Mati in sin ali hlapec naj hodita k službi božji zjutraj, oče in hči pa ob 10 uri. Potem bo imela hiša vedno pametnega varha doma in mladi svet bo večinoma razdeljen. To navado pa je treba že zgodaj vpeljati, da upora ne bo.

22. Ne trpite v svojih hišah grešnih shodov raznega spola, kar se rado ob nedeljah in praznikih godi: da bi skupaj posedali, norčevali, pijačevali ali plesali, kjer umira nedolžnost.

23. Krčem nikar ne imejte, če imate male ali odrasčene otroke nevarnih let, in vi drugače živeti morete, zakaj mali otroci se bodo pohujšali, večji zgubili popolno svojo nedolžnost. Ne vem za nobeno kmečko krčmo, da bi se otroci ne bili spridili. Ne govori: „Krčma meni nese.“ Kaj ti pomaga časní dobiček, če pa zapraviš duše otrok, največkrat tudi lastno. Zakaj ni ga kmalo človeka, ki bi imel zraven svojih grehov toliko butaro tudi ptujih na rami, kakor krčmar. On skupuje ukradeno blago, postavim žito itd. ki mu ga donša sin, ali hči, čegar denar obrača v grešne namene, najraje zopet v pijačo ali zapit je že popred. Krčmar toči zapravljevcu, čegar žena in otroci stradajo ter hodijo raztrgani. On daje vino že pijanemu, ali pa tudi toliko časa, da postane pijan. On prigovarja (omotenemu), da zapravlja dalje in dalje. O, koliko družinskih preprirov, časnih in večnih nesreč, krivi so krčmarji. On odpira krčmo tudi med službo božjo. Koliko greha stori krčmar tudi s prodajo peklenskega šnopsa! On dopušča v krčmi nesramno govorjenje. O, koliko mladine se pohujša pri njem! Krčmar sprejemlje grešne zaljubljenice, jih skriva in potika

še v posebnih prostorih, kjer se Bog žali neusmiljeno! Pri njem čuje se vabljava godba, se vrše grešni shodi in plesi, kjer se sklepajo grešna znanja, kjer se toliko smrtnih grehov stori — notranje in vnanje! Pri njem se godé pretepi in poboji. Pri njem brusijo zapeljivci svoje meče, da ložej pokončujejo nedolžnost in devištvo. Ta umira že v krēmi, umrje pa večidel po potu gredé, „zakaj v vinu je nečistost“, govori sam sv. Duh. — Pri njem skruni se toliko nedelj in praznikov in toliko ljudi namesto v cerkvi pri njem službo božjo ima! Pa kdo bi naštel vse grehe krēmarske?

Če ti krēmo imaš, ne ravnaj nikdar tako, sicer bo uboga tvoja lastna duša, duša tvojih otrok, poslov in tvojega bližnjega, ki k tebi zahaja. — Skrbi za sramožljiv ženski spol. Če toraj potrebuješ dekle, zbiraj si modro, ne več v letih nevarnih! Ne puščaj svoje hčere nikdar pri pivcih, da bi se ž njimi pajdašila, se jim posmehovala, prilizovala, pri njih posedala ali celó se ž njimi trgala. Njeno delo naj bo zunaj doma, ali na polji. Natakár boš najbolji ti gospodar ali gospodinja sama, zakaj vedi, da pivci pridejo mnogokrat past le svoje poželjive oči nad mladim ženstvom tvoje hiše. Če pa za silo postreže tudi hči, naj se pri pivcih nikdar ne mudi, hitro naj se zgubi, da njena sramožljivost škode ne trpi in ž njo nje nedolžnost v nevarnosti ni. — Zapomni si vse to dobro, bodi-si krēmariča ali krēmár!

24. Mlada zakonska! ne zaničujta nikdar starišev v hiši ali družih starih ljudi. Komaj pa pride zet ali nevesta k hiši, že hoče stariše v žlici vode vtopiti: jih preklinja in zmerja, grdo gleda in hudo ž njimi ravna, smrti želi in potrebnega živeža ne dá. Tako ravnanje vpije k Bogu za maščevanje! Stariši so se pri hiši veliko trudili, sad truda pa vam zapustili in zdaj naj bi šli živi pod zemljo? Res, da so stariši včasih čmerni, ker so vsled dolgoletnega trpljenja vsi betežni in bolni, pa saj je starost bolezen že sama na sebi. Vedita pa, mlada zakonska, da niso dolžni oni z vama, ampak vidva morata ž njimi potrpljenje imeti: to tirja natorna in božja postava. Lastnim ustam bi pritrgala košček kruha, da bi ga starišem dala. To bi bilo hvaležno in lepo. Ne dopuščajta tudi nikoli, da bi stare, onemogle stariše zaničevali vajini otroci; tudi vidva sama jih pohujšata. — Če bota s stariši grdo ravnala, blagoslova božjega nad vajino hišo ne bo. Četrta božja zapoved vedno svojo veljavo ima. Veliko, še mladih, pred premožnih gospodarjev pride dandanes na nič. Poznam jih mnogo jaz sam, poznate jih pa tudi vi. Vse to je kazen, ker ne spolnujejo 4. božje zapovedi. Bila je premožna hiša, ki je imela edinega sina. Sin se oženi; oba pa, on in nevesta staro mater, pridno prejšnjo gospodinjo začneta imeti od sile grdo. Sirota zboli od hudega. Nevesta reče možu: „Kaj bi ji neki dala, da bi starka poginila?“ Ubožica res umrje. Prekletstvo božje pride čez hišo, lepo premoženje pa v druge roke. Revščina in bolezen stiskate družino — celó kazni po ječah. Sam Bog take zakonske kaznuje zaradi vnebovpijočih krivic. Blagoslov božji pa počiva nad hišo, kjer mladi in stari v miru živé.

25. Mačehe in očmi, ne zaničujte nikoli sirot — pastrkov svojih. Nesrečni so ubožčki že sami na sebi, ker nimajo skrbnega

lastnega očeta, ali drage mamice več. Za ljubo jih imejte, kakor svoje lastne otroke. Ločitve nobene biti ne sme. Saj so tudi oni božje stvari in neumrjočo dušo imajo. — Kako žalostno je videti pastрке vse raztrgane in umazane, nepočesane, da jih vjeda žival. Žalostno od strani gledajo pisano mater, kako reže kruh svojim, njim pa raje daje le oestro besedo in hud pogled. Še huje pa je, da so zanemarjeni na duši. — Skrbite za njih telo, še bolj pa za dušo, naj bodo mali ali že večji, saj tudi od njih vas čaka račun.

Stariši, rešiti vam je svoje in podložnih duše. Če ste napeljali svojega otroka in svojega podložnega, da se Boga boji, njemu služi: storili ste najplemenitejše dobro delo, ki je na svetu mogoče.

Veliko starišev je dobrih samih na sebi, vendar otrok odgojevati ne znajo. Največkrat so stariši krivi slabih otrok, na ta ali drugi način: po slabem zgledu, po premehki, ali prekasni izreji, posebno, da niso varovali otrok slabih priložnost.

Če ste pa zares vse storili in vendar — otroci so slabi, poto-laženi bodite. Krivi pogube so otroci sami. Svarite, čez vse pa stanovitno molite, da bi se vrnili na pravo pot. Tudi sv. Monika je imela slabega sina, poznejega sv. Avgušтина. Dolgo let molila je zanj in — zmolila ga je. Starišev molitev za otroke — brez sadu ne ostane.

Prečastiti duhovni sobratje, krvavo je treba dajati vsakemu stanu primernih podukov. Morda jih dajemo takih le premalo. Treba je zares ljudstvu pokazati prav s prstom na grešne nevarnosti in priložnosti in način, kako ogibati se jih. Najboljšo priliko za to imamo pač pri spraševanju, kjer so ločeni spoli in stanovi. Nekaj teh točk velja starišem vsem, nekaj samo bolj možem, nekaj samo ženam, nekaj pa nekaterim krajem posebno. Beri in kar je dobrega rabi! Fr. Perpar.

Pogled na slovstvo.

1. Knjige družbe sv. Mohorja. To je veličastno! 35.010 udov!! Kaj takega — v primeri z malim številom Slovencev — ne najdeš na celim svetu. Tu se kaže, koliko premoremo, če smo edini. Hvala Bogu za toliko blagoslova in slavnemu odboru pa vrlim gospodom poverjenikom in pospeševateljem za toliko marljivost! Toraj pogledjmo brž, kaj dobí ta veličastna vojska slovenskih čitateljev v raznih pokrajinah. Družbine knjige za l. 1887, ki bodo kmalu v 70.000 rokah, so naslednje:

a) Življenje preblazene Device in Matere Marije in njenega prečistega ženina sv. Jožefa. Popisal Janez Volčič. VI. snopeč. S tem snopečem je dovršen že lani pričetí oddelek Marijinih prikazovanj, pridejana mu je še prelepa Kosarjeva pridiga pri lurški votlini. Ta del je silno pomenljiv za sedanjí čas. Kaj je o posameznih prikazovanjih misliti, je pisatelj sam razložil: 1. da so mogoče, 2. da so nekatere bile od sv. cerkve temeljito preiskane in potrjene, pri drugih se pa še ni konečno izrekla sv. cerkev. — Res je, da v takih rečeh ne smemo biti prelahkoverni, a po drugi strani se mi pa tudi zdi grešna nehalnost od Marije, če bi jih kdo sploh ne hotel verjeti; naravnost smem reči, da se je s pametjo skregal, kdor bi n. pr. Lurških dogodkov po tako temeljitih vsestranskih dokazih ne hotel verjeti, ker potem bi dosledno sploh nič ne smel verjeti. Če je pa le eno prikazovanje tako trdno dokazano, zakaj bi človek predrzno o drugih dvomil? Upam toraj, da bode še zlasti ta snopeč pobožnim slovenskim častilecem preč. Device Marije posebno veliko koristil. Pisan je mikavno in dostojno; le nekoliko čudna dogodka na str. 182 o dojenji naj bi se bila izpustila.

b) Osmero blagov na svetu, ali dolga pridiga za kratkočasno življenje. Pisal Ant. Kržič. Glavna misel pri spisovanju te knjige mi je bila ta-le: V resnici srečen more biti na svetu le tisti človek, ki se pripravlja za nebesa,

ki pošteno krščansko živi, kakor mu vелеva sv. vera. To — kakor pravijo — „ru-dečo nitko“ sem navezal na prelepe besede osmero blagrov Jezusovih na gori, ker se mi je zdelo, da tako bom najlože pobijal srečo spodkopujoče strasti, katerim podlaga je sedmero poglavitnih grehov, in priporočal nasprotno čednosti, ki ne za-gotavljajo le večne sreče, marveč zdatno pospešujejo tudi časno blagostanje. Da bi bila knjiga tudi priprostim čitateljem umevna, razdelil sem jo v krajše odstavke; in da bi bila bolj kratkočasna, osolil sem semtertje z nedolžno šalo ali mikavno zgodbico, kajti o veselja pisati, pa pero pomakati v dolgočasno grenkobo, ni se mi zdelo primerno. Zanašam se, da tudi to delce ne bode brezkoristno ljubljenu narodu. Posebno sem namerjal na slovensko mladino (bolj odraslo); zato prosim častite sobrate, naj knjigo zlasti mladenčem in dekletam priporočajo in posojujejo.

c) Zgodovina sv. katoliške cerkve. Spisal dr. Iv. Križanič. III. zvezek. Ta poslednji zvezek nas še prav posebno prepriča, koliko velja, če se lepa reč z lepo besedo pripoveduje. Zgodovina v tem zvezku opisana je tem zanimivejša, ker že sega v novejše čase. Posebno lepo je popisano misijonsko delovanje v razno-vrstnih krajih in s kratkimi pa jedrnatimi besedami se nam kažejo semtertje tako genljivi zgledi krščanske stanovitnosti, da čitatelju nehoté solze v oči priigrajo. Vstreženo je, da so najnovejši časi obširniše opisani, francoska prekucija itd. Dikejja je enako gladka in živahna kakor smo je vajeni iz poprejšnjih zvezkov, korektura natančna, le prav kaj malega nam ne ugaja n. pr. framazoni (m. framasoni iz „franmaçon“), za Versaille izreka: Verzél (m. Versáj ali: Versálj). Častitaje vrlému gosp. pisatelju še hvalo izrečemo, da je blagovolil posvetiti svoje lepo delo našemu preljubljenemu višjemu pastirju, knezoškofu g. dr. Jakobu Missia.

č) Franc Pirc, oče umne sadjereje na Kranjskem in apostoljski misijonar med indijani v severni Ameriki. Spisal P. Florentin Hrovat. Pre-bravši pričujočo knjigo, moram reči, da me nekak ponos navdaja, da sem Slovenec, ker moč moje krvi — že v poznih letih — je mogel dovršiti tolike reči! Pisatelj nam dopoveduje, kako velikanska dela je izvrševal misijonar g. Pirc iz Kranjskega, a med vrsticami se zmiraj bere: „božja roka ž njim“. Da, naš Pirc je bil moč po volji božji; prav je, in družba jo je jako dobro pogodila, da nam je podala ta životopis. Delo pa tudi povsod kaže, da je prišlo iz dobrih rok, kajti p. Florentina poznamo že od drugod kot spretnega pisatelja. Z veseljem položimo tudi to drago-ceno knjigo iz rok in jo denemo k drugim. — Kaj nam pa še ponuja družba?

d) Slovenske Večernice za poduk in kratak čas. Že nekaj let nisem bil te knjige, ki si je letos s tem ljubko-donečim domačim naslovom že eden-inštrideseti prikazala, tako vesel kakor ravno letos: govori nam najprej o možu, ki nam je izmed vseh mož na svetu najbolj pri sreč — o sv. očetu Leonu XIII., ki bodo, predno sedanje leto preteče, obhajali svojo zlato mašo; potem podaja jako lepega berila v vezani in nevezani besedi. Ker nam ni tu prostora, da bi posamezno in nadolgo ocenjevali, naj poleg papežega životopisa vsaj na dve reči opozorimo: na prelepo povest „Stara mati“, ki jo je spisal nadopolni pisatelj J. Krek, in „Be-seda o molitvi in družbi sv. Cirila in Metoda“, ki je izpod vrlega peresa g. kanonika Kosarja. Da tudi knjigo močno povzdignejo med prozo izvršene poezije, to se itak razume; naj se družbi posreči, da nam bode tudi v prihodnje mogla dajati v obilici izbornih duha in sree blažechih krasotic.

e) Koledar družbe sv. Mohorja za leto 1888. Na to knjigo — to se vidi znotraj in zunaj — je pa letos sl. odbor še posebno skrb obrnil. Več lepih slik jo kine; stvarna raznovrstna jo priporoča. Povest iz življenja štajarskih Slo-vencev — „Dva soseda“ je podučljiva, posebno genljiv je v njej tudi s podobico označeni prizor, ko vrli deček Blažek iz ognja reši svojo ljubljeno ovčico, pa se tako opeče, da umrje vsled tega. Prav čvrsti so tudi drugi spisi različne tvarine, da si sleherni čitatelj lahko odbere, kar mu bolj ugaja: popis Ljubljane z lepimi podobami, popis življenja dr. Erjavca, prof. zlatomašnika Einspielerja itd. Pravi neprecenljivi biser — naš ponos — pa so ob koncu na 85 straneh imenovani društveniki — 35.010! Letošnji koledar je pa že tak, da se smé meriti z boljšimi koledarji kateregakoli naroda; le tako čvrsto naprej!

Visoko je zrastle žlahtno drevo od preblagega Slomška zasajeno, od vrlih narodnjakov čvrsto oskrbljevano, veliko tečnega sadu že donaša: vendar zd se mi, da lahko še višje raste in širje svoje košate veje razprostrta. Zlasti na nas, častiti sobratje, je zdaj, da velikanski vspeh družbe sv. Mohorja ne le ostane, marveč še

napreduje. Naj se delovanje kar precej prične že pri oddajanju knjig. Iz zanesljivega vira izvemo, da bode poleg knjig v koledarju naznanjenih družba dala za prihodnje leto kot šesto knjigo: Tomaža Kempčana, biser, ki bo na kras vsaki slovenski hiši.

2. Dvanajst večerov. Pogovori doktorja Junija z mladim prijateljem. Izdal in založil dr. Anton Mahnič, profesor bogoslovja. V Gorici. Tiskala Hilarijanska tiskarna. 1887. 194 str. m. osm. Cena 70 kr.

Pred tremi leti prinašal je „Slovenec“ te pogovore v svojem „Listku“. Provročili so nekoliko hrupa. Vsi smo jih čitali z veliko pazljivostjo, in marsikomu so ti „večeri“ odprli oči, ter je v svoje začudenje spoznal, kako pot hodi naše najnovejše leposlovje. Veseli nas, da gospod pisatelj svoji učeni slovstveno-kritični obravnavi ni dal na kose raztrgani ležati, ampak, da jo sedaj v posebno elegantni knjigi podaja slovenskemu razumnstvu. Gospod profesor svojih pogovorov ni kaj spremenil. Za prvim ali vvodnim večerom nam učeni kritik razvija pojem o lepem, živo nam kaže nevarnost preranega ljubovanja. Dvogovor se nadalje zasuče na Preširnov in Stritarjev idealizem, ki ni krščansk, pa na strast Preširnov, koja je povečeval Stritar. Slednjič nam bistroumni gospod kritikar razkriva zaljubljenost naših pesnikov in njih svetožalje in dokazuje, da je svetobolje prava dušna bolezen. O svetobolji Stritarjevem pa slednjič g. pisatelj kaže, da ni drugega kot Schopenhauerjevo svetožalje.

Naj bi pač vsi naši učenjaki, pisatelji in vzgojitelji prav pazno čitali to važno in zanimljivo knjigo, ki je res ob pravem času zagledala beli dan; kajti ravnokar nemška bukvarna Bambergova slovenskega pisatelja Stritarja zbrana dela pošila med svet. Samo eno je, kar nam ne dopade v lepi knjigi — obravnava o spolovni ljubezni (gl. 9 večer); stvar bi se bila morala nežneje razložiti. Z.

3. Uzgojoslovje za učitelje in učiteljske pripravnike. Po najboljim piscima sastavio Dr. Antun Jeglič, kanonik vrhbosanski. V Sarajevu. Vlastitom nakladom. Tiskara Spindler in Löschner. 1887. Mala osm. 232 str. Cena knjigi pri pisatelju 60 kr. — Jako živahno je slovstveno delovanje med katoliško duhovščino v Sarajevu. Zraven krasne „Vrhbosne“, ki prinaša većinom spise iz spretnega peresa ondotnih učenih gospodov kanonikov, pošila nam „Nova Avstrija“ zadnja leta več in več raznih književnih izdelkov. Najnovejši plod ondotnega duševnega dela je imenovano „Uzgojoslovje“ našega vrlega rojaka dr. Jegliča. Gosp. pisatelj je živo čutil potrebo take knjige. Moral je namreč vže nekaj let vzgojeslovja učiti učiteljske pripravnice v zavodu sv. Josipa v Sarajevu, po Step. Basaričekovi knjigi, ki ni drugega kot moderna pedagogika, v kateri se šopiri nemškega filozofa Herbarta racijonalizem in enostrani realizem. Uvidevši škodljivost take učne knjige, sestavil je naš učeni domačinec dobro krščansko pedagogiko, uporabljajoč pri tem trudu najboljše nemške vzgojeslovne pisatelje, zlasti Kehrleina, Ohlerja, Stöckla in prav posebno Baumgartnerja. G. kanonik piše v predgovoru: „Posvuda sam napokon namjeravao pokazati, kako vjera mora pronicati čitavo uzgajanje, i kako je uzgojitelj pred samim Bogom odgovoran za sve, što god radi ili ne radi, bilo u pogledu na njegov osobni, bilo u pogledu na njegov zvanični život“. — Naša želja je, naj bi viša šolska oblast prav kmalo potrdila to knjigo za vsa hrvatska učiteljišća, da se spodrine zoperkrščanski duh, kateri, žal, vede tudi po učnih knjigah naših cislajtanskih učiteljskih pripravnišć. Z.

4. Einspieler — zlatomašnik. Vredil Andr. Kalan. — Najlože in najboljšje ocenim to ljubeznjivo knjižico, če nič ne rečem; saj sama vse pove: kdo bi mogel več povedati, kakor je povedal naš Andrej v dejanji, ki je tu opisano? Tudi pisateljevo ime je dovelj poročstva. Toraj kupujte; stane le uborih 20 kr.